

UNIVERSITAT DE BARCELONA

Facultat d'Educació

UNIVERSITAT DE
BARCELONA

Màster en Formació del Professorat d'Educació Secundària Obligatòria i
Batxillerat, Formació Professional i Ensenyament d'Idiomes

Especialitat en Llengua i Literatura Catalana

Curs: 2022-2023

Proposta didàctica per al segon curs de batxillerat:
“Batecs de vida: parlo de mi i del món que m’envolta”
Treballem el gènere autobiogràfic amb perspectiva de gènere

Alba Comas Santamaria

TUTORA: Noemí Arnau

Resum i paraules clau

Es proposa una seqüència didàctica de deu sessions partint del dietari *Batecs de vida* de Maria Aurèlia Capmany per treballar a les aules el gènere autobiogràfic. La seqüència va dirigida als alumnes que cursen segon de batxillerat i es desenvolupa a través d'un dossier d'activitats que guia l'alumnat en l'aprenentatge de les característiques del gènere autobiogràfic, de la vida i l'obra de Capmany, de l'elaboració de comentaris literaris, de la producció de converses literàries i de la cerca, la lectura i la producció autònoma de textos. L'objecte d'estudi és pertinent per tres raons, principalment: en primer lloc, perquè serveix d'introducció a una de les lectures prescriptives de la Selectivitat 2023, *Feliçment, jo soc una dona*, de Maria Aurèlia Capmany; en segon lloc, perquè aproparà als alumnes un gènere poc estudiat a les aules i que els pot donar eines per fer introspecció i emmirallar-se en les experiències viscudes per altres persones d'altres contextos, i, en tercer lloc, perquè proposa un estudi de la literatura sensible amb la perspectiva de gènere, atès que el gènere autobiogràfic ha estat considerat en molts casos inferior als gèneres canònics precisament perquè ha estat cultivat, majoritàriament, per dones.

PARAULES CLAU: Literatura Catalana, gènere autobiogràfic, batxillerat, seqüència didàctica, Maria Aurèlia Capmany.

ÍNDIX

1.	INTRODUCCIÓ	3
1.1.	Primera presentació de la proposta	3
1.2.	Breu reflexió sobre l'estudi de la literatura a secundària i batxillerat	4
2.	DESENVOLUPAMENT DE LA PROPOSTA: APUNTS TEÒRICS I METODOLÒGICS	6
2.1.	Algunes consideracions teòriques al voltant de l'escriptura autobiogràfica	6
2.2.	Raons de la tria dels textos	8
2.3.	Competències i Sabers de la seqüència didàctica	11
2.4.	Competències i objectius del Treball de Fi de Màster	13
3.	PROPOSTA DIDÀCTICA. <i>BATECS DE VIDA: PARLO DE MI I DEL MÓN QUE M'ENVOLTA</i> ..	16
3.1.	Seqüència didàctica	16
3.2.	Detall de les sessions	24
3.3.	Atenció a la diversitat	30
3.4.	Avaluació	32
3.5.	Aplicació a l'aula	33
3.6.	Autoavaluació: balanç i propostes de millora	34
4.	CONCLUSIONS	39
5.	BIBLIOGRAFIA CITADA	41
6.	APÈNDIXS	43
6.1.	Apèndix 1: Dossier de l'alumnat	43
6.2.	Apèndix 2: Guia de la teoria sobre el gènere autobiogràfic per al docent	69
6.3.	Apèndix 3: Rúbriques d'avaluació	70

1. INTRODUCCIÓ

1.1. Primera presentació de la proposta

L'escriptura autobiogràfica és una gran oblidada en l'estudi de la literatura a secundària i batxillerat. Sens dubte, el gènere autobiogràfic no gaudeix d'un estatus al nivell dels grans gèneres com el teatre, la poesia o la novel·la. Sense ànim de menystenir ni relegar a un segon pla les obres considerades canòniques, aquest treball pretén ser una proposta d'obertura a noves reflexions literàries a les aules de batxillerat perquè els alumnes entrin en contacte amb un tipus d'escriptura que, probablement, els interpel·larà. La literatura autobiogràfica neix d'unes inquietuds particulars, de la voluntat de conèixer-se a un mateix, de reflexionar sobre la pròpia vida, de fer balanç sobre les experiències viscudes, d'esmicolar els sentiments i les emocions individuals per, d'alguna manera, comprendre què ens passa i com som en relació amb el món que ens envolta. No és difícil imaginar com un adolescent pot trobar en aquest tipus d'expressió una via de canalització dels processos interns que experimenta, de les seves preocupacions, dels seus canvis físics i emocionals que, sovint, no arriben a comprendre i els fan viure períodes d'ansietat, malenconia, apatia, sensibilitat extrema o irritació. En el fons, cada etapa vital ens obliga a encarar-nos a neguits i dubtes que sovint no sabem resoldre ni gestionar; el món interior de cadascú és infinit i trobar eines per explorar-lo i provar de comprendre'l pot ser de gran ajuda al llarg de la nostra vida, així com el fet de descobrir què han fet els nostres avantpassats per superar les crisis existencials. Llegir memòries, dietaris, novel·les autobiogràfiques i correspondències, entre d'altres, pot presentar-se com un camí d'autoconeixement estimulants per l'alumne adolescent, mentre que, al mateix temps, aprèn sobre la història de la literatura, descobreix un nou gènere literari i el compara amb els altres que ja havia estudiat i dona valor a una literatura sovint menystinguda per l'estudi de caire patriarcal de la crítica.

Per totes aquestes raons, en aquest Treball de Fi de Màster proposo elaborar una seqüència didàctica al voltant de l'escriptura memorística de Maria Aurèlia Capmany en el marc de l'assignatura de Literatura Catalana de batxillerat. Tenint en compte que la novel·la de Capmany *Feliçment, jo soc una dona* és una de les lectures prescriptives de la Selectivitat 2023, aquesta seqüència didàctica és pertinent perquè ajudarà els alumnes a entendre la biografia, el context històric i la globalitat de l'obra de l'autora i, al mateix temps, els apropiará a un gènere poc estudiat a les aules que els pot donar eines per fer introspecció i emmirallar-se en les experiències viscudes per altres persones d'altres èpoques.

1.2. Breu reflexió sobre l'estudi de la literatura a secundària i batxillerat

Glòria Bordons i Anna Díaz-Plaja, a la introducció en el seu llibre *Ensenyar literatura a secundària* (2004), expliquen que l'ensenyament de la literatura a secundària ha passat per diverses fases: primerament, s'ensenyava la història de la literatura, es sistematitzaven els coneixements i s'obligava els alumnes a memoritzar dades sobre obres i autors sense, moltes vegades, ni tan sols haver llegit els textos; a continuació, van aparèixer unes noves tendències educatives que posaven èmfasi en els textos i centraven l'estudi en l'obra, potenciant l'anàlisi formal i estructural, la lectura atenta i l'enfrontament directe al text; finalment, hem arribat al punt en què la peça important del procés d'ensenyança és el lector: es fomenta l'educació literària per tal de formar lectors motivats, crítics i cultes (Bordons i Díaz-Plaja, 2004: 7).

Des d'aquesta visió actual del que hauria de suposar l'ensenyament de la literatura, s'entén que la proposta d'una seqüència didàctica ha d'incloure uns materials que motivin els alumnes i que els encurioseixin a llegir i a descobrir no només els textos obligatoris proposats a l'aula, sinó també textos nous i similars als que els presentem. Les classes de literatura han de ser un espai de formació literària, crítica i transversal amb la finalitat que els alumnes entenguin el contingut dels textos, els seus vincles amb el context històric, les seves qualitats estètiques i les relacions que presenten amb altres disciplines. Formar lectors crítics i motivats permet que els alumnes apreciïn la literatura com un mapa vast i complex del qual ells només en coneixen una petita porció, en paraules de Guadalupe Jover (2007: 104), i que prenguin consciència de les múltiples possibilitats que tenen a l'hora d'escollir què volen llegir. Per aquest motiu, és fonamental que a les aules mostrem una part del territori, de nou utilitzant la metàfora de Jover, i que prioritzem la selecció premeditada de textos per sobre de les tendències que defensen la completa llibertat lectora dels alumnes: *imposar* unes lectures i treballar-les a classe és primordial perquè els estudiants assentin unes bases que els portaran, amb la maduresa, a poder crear la seva llista pròpia de lectures.

D'altra banda, l'estudi de la literatura a secundària i batxillerat ens obre una porta a la pràctica de l'escriptura creativa. En la creació d'una seqüència didàctica, podem tenir present aquest aspecte per treballar l'expressió artística i l'ús de la llengua en les classes de literatura. Com bé diu Víctor Sunyol, "és evident que l'ús de la llengua, la pràctica de l'escriptura, el tracte amb aquesta eina i el seu ús davant unes necessitats expressives i uns objectius concrets, ensenyen molt sobre la seva naturalesa i les seves funcions, i

ajuden a llegir i a conèixer altres textos” (Sunyol, 1992: 5). Deixant de banda els beneficis innegables pel coneixement de la llengua que suposa treballar l’expressió escrita, la producció literària també estimula la sensibilitat artística, una qualitat fonamental que, sense dubte, han de tenir els estudiants de literatura —o podríem atrevir-nos a dir, directament, tots els estudiants.

Finalment, no podem oblidar fer una menció als objectius culturals de les classes de literatura. La formació de lectors crítics, amb sensibilitat artística i bon coneixement de la llengua és capital, però també és bàsic comprendre que les classes de literatura són un espai de coneixença “de referents culturals imprescindibles per a qualsevol ciutadà culte, de les idees que han mogut els grans avenços de la humanitat o dels temes que han format el canemàs de la nostra història cultural” (Bordons i Díaz-Plaja, 2004: 10). L’ensenyança de la literatura ha de suposar una oportunitat de reconeixement de les cultures del món i d’empatia i reflexió sobre les tendències històriques i culturals arreu del planeta. D’aquesta manera s’entén que la classe de literatura ha d’obrir una mirada conscient a l’alteritat i l’intercanvi.

2. DESENVOLUPAMENT DE LA PROPOSTA: APUNTS TEÒRICS I METODOLÒGICS

2.1. Algunes consideracions teòriques al voltant de l'escriptura autobiogràfica

Segons Georges Gusdorf, durant bona part de la història de la humanitat, els individus no veuen la seva vida com una dissociació de la vida dels altres, sinó més aviat com una entitat lligada a una existència solidària els ritmes de la qual s'imposen globalment a tota la comunitat; la literatura autobiogràfica manifesta una preocupació particular de l'home occidental i neix com un fenomen tardà de la seva civilització i de la seva cultura en el moment en què pren consciència de la seva originalitat en tant que ésser diferenciat dels altres individus de la mateixa societat (Carreras i Fernàndez, 1999-2000: 12). L'Humanisme, el Renaixement, el Segle de les Llums i el Romanticisme són els moviments culturals que fan esclatar la individualitat i acaben impulsant l'home del segle XX, marcat pels horrors de les guerres, a deixar constància de la pròpia vida en un context històric determinat, tot establint una dialèctica entre aquests dos pols, l'individual i el col·lectiu (Murgades, 1974: 115)

Per bé que els teòrics apunten que l'autobiografia del món occidental s'inicia cap a finals del segle XVIII i principis dels XIX, identificant com a obra inaugural del gènere les *Confessions* de Jacques Rousseau, no podem no fer referència a obres fonamentals per a la consolidació del gènere, com són les *Confessions* de Sant Agustí (354-430), *Vita Nuova* de Dante (1265-1321), *Vida* de Santa Teresa d'Àvila (1515-1582) o els *Essais* de Montaigne (1533-1592), entre d'altres. Malgrat tot, podríem dir que Rousseau inicia l'autobiografia moderna perquè el seu text serveix com a via d'autoreflexió i autoconeixement per justificar la conducta pròpia i restar en pau amb un mateix i amb la societat i perquè, en paraules d'Enric Bou,

l'actitud des de la qual es genera un text com el de Rousseau correspon a un fet de civilització: occidental, posterior a la revolució francesa, amb una progressiva consciència de l'existència d'una vida interior autònoma que cal reivindicar, i de la qual, anys més tard, el doctor Freud s'encarregà de consolidar-ne les dades objectives (Carreras i Fernàndez, 1999-2000: 15).

L'estudi de la literatura autobiogràfica és complex perquè encara avui en dia manquen moltes convencions prèvies i les teories sobre el gènere es caracteritzen per l'heterogeneïtat. Fins i tot en la nomenclatura hi ha ambigüitat: què hem de dir? autobiografia? escriptura autobiogràfica? escriptura del jo? autoficció? Si més no, el que sabem del cert és que per parlar d'autobiografia ha de complir-se una condició: la

referencialitat del jo dins de l'obra. Ara bé, els dubtes també apareixen a l'hora de valorar aquestes obres que presenten aquesta característica. Georges Gusdorf afirma que l'escriptura del jo és una escriptura edificant que ha de restar fora de consideracions estètiques o formals que la redueixin a un gènere literari, mentre que Philippe Lejeune considera l'autobiografia com un gènere acotat per una definició i unes característiques literàries concretes, que són: 1) narració en prosa, 2) narració retrospectiva, 3) temes sobre la vida individual, la pròpia personalitat, 4) identitat entre l'autor i el narrador i 5) identitat entre el narrador i el personatge principal (Lejeune, 1991: 48). Aquests dos últims punts configuren el que Lejeune anomena el pacte autobiogràfic, que pressuposa que en un text autobiogràfic ha de quedar clar —ja sigui de manera implícita o explícita— que l'autor, el narrador i el personatge principal són la mateixa persona.

Davant de totes aquestes consideracions teòriques, penso que la teoria de Lejeune és la més idònia per tractar els textos a l'aula, atès que és important poder oferir una definició als alumnes que, malgrat presentar buits i qüestions obertes, els permeti establir un punt de partida per identificar i treballar els textos. A més, estudiar a partir d'un gènere és important perquè els gèneres no deixen de ser eines que permeten actuar en situacions lingüístiques particulars, és a dir, orienten la realització de l'acció lingüística, tant en els continguts com en l'estructura comunicativa (Dolz i Gagnon, 2010: 507); establir unes característiques concretes permetrà als alumnes fer comentaris sobre els textos llegits, valorar-ne la seva qualitat literària i fer exercicis d'imitació i creació literària.

Finalment, és necessari fer un apunt sobre la relació de l'escriptura autobiogràfica i els estudis literaris amb perspectiva de gènere. Nora Catelli estableix una relació directa entre l'escriptura diarística i l'autoria femenina. Diu l'acadèmica: “¿No podría decirse [...] que la posición del sujeto en la escritura de la intimidad es, desde este punto de vista, una posición femenina?” (Catelli, 2007). El concepte “posició femenina” és rellevant per comprendre que Catelli no parla del gènere com un estat lligat a les condicions biològiques o anatòmiques, sinó que el considera una condició mòbil del subjecte que escriu. Aquesta relació s'ha vist estereotipada de manera pejorativa al llarg dels anys, atès que s'ha considerat durant molt de temps que l'escriptura de la intimitat era domini de les dones, que només podien escriure de manera espontània a través del cor, mentre que l'escriptura de gèneres *elevats* era domini dels homes, que escrivien amb el cor, amb l'esperit i amb estil literari (Francés, 2008: 62). En aquest sentit, cal fer referència a grans escriptores que parlen de la pròpia existència, com la ja mencionada Santa Teresa d'Àvila,

Madame Guyon, Dame Julian de Norwich, la duquessa de New Castle, Anne Bradstreet, Estefania Recassen, Virginia Woolf o Alejandra Pizarnik, entre moltes altres.

Treballar el gènere autobiogràfic a les aules és una oportunitat per donar a conèixer noves escriptures que fa temps que romanen silenciades o relegades a crítiques condescendents. Com diu Enric Bou, “les formes autobiogràfiques han estat presents des de fa temps en la realitat literària, cridant des del fons de l’oblit, tot fent-nos arribar una veu de dol, i ja és hora que reconeguem a aquests textos el seu lloc i sentit” (Bou, 1993: 43). Assenyalo aquesta necessitat com a punt de partida d’aquest treball, en el qual les aules de secundària i batxillerat queden definides com un espai idoni per a la recuperació de les escriptures del jo.

2.2. Raons de la tria dels textos

Els textos que serviran com a base de la seqüència didàctica són extrets del dietari *Batecs de vida* de Maria Aurèlia Capmany. Com comentava a la introducció, l’adolescència és un llarg camí cap a la consecució d’una identitat adulta; aquest camí pot estar ple d’entrebancs i constitueix un moment de crisi normatiu en qualsevol persona, atès que suposa una fase de desequilibri (Moreno, 2010: 19). L’estudi de textos autobiogràfics pot ser motivador pels alumnes adolescents, que es troben en un moment crític de creixement personal i poden trobar en aquests textos una via per expressar l’emotivitat i reflexionar sobre un mateix, sobre la família i sobre la societat. Basant-nos en la premissa que diu que una bona didàctica de la literatura gira al voltant de l’accés al text, la seva comprensió i la programació dels aprenentatges (Ambrós i Ramos, 2018: 9), els textos seleccionats constitueixen la pedra angular d’aquesta programació didàctica i d’ells parteixen les tasques de producció oral o escrita. D’altra banda, els textos proven de complir amb el màxim rigor possible els requisits següents:

- Implicar i motivar els alumnes.
- Permetre un ritme de lectura i comprensió que s’adeqüi a les capacitats de cadascú.
- Permetre als alumnes comprendre què vol dir expressar el jo a través de l’escriptura literària.
- Fomentar i ser models per a l’escriptura creativa.
- Ser un reflex real i concís de la vida i l’obra de Maria Aurèlia Capmany que serveixi a mode d’introducció.

He seleccionat el dietari *Batecs de vida* de Maria Aurèlia Capmany, principalment, per tres raons: 1) perquè la novel·la *Feliçment, jo soc una dona* és una de les lectures prescriptives de la Selectivitat 2023 i, per tant, lectura obligatòria a l'assignatura de Literatura Catalana: els textos autobiogràfics de Capmany poden ser una via idònia per introduir l'escriptora i la seva obra, en general; 2) perquè Maria Aurèlia Capmany és una escriptora amb una extensa obra autobiogràfica que permet abordar el gènere autobiogràfic a les aules des de la perspectiva de gènere i amb la possibilitat d'investigar sobre la història de Catalunya durant el segle XX i, finalment, 3) perquè aquest dietari va ser escrit quan Capmany tenia entre dinou, vint i vint-i-un anys i, per tant, s'apropa a l'edat adolescent dels alumnes, que poden veure en les preocupacions, les inquietuds i les projeccions de futur de l'escriptora un reflex de la seva pròpia interioritat.

Maria Aurèlia Capmany va néixer el 1918 a Barcelona¹. Nascuda en el si d'una família catalanista, republicana i d'esquerres, va estar des de ben petita en contacte amb els valors progressistes del segle XIX: “creien en l'eficàcia de l'educació, en el respecte humà, en la tolerància. Per damunt de tot, estimaven la llibertat i la dignitat humana. Eren gent del segle XIX”, explica Capmany sobre la seva família en la novel·la *Això era i no era*. Malgrat ser una lectora voraç, va mostrar des de ben petita una manca d'atenció cap a l'ortografia que va fer que la seva trajectòria acadèmica primària es veiés en certs moments obstaculitzada. Va acabar entrant, però, a l'Institut-Escola, on va finalitzar els seus estudis envoltada d'uns ideals d'avantguarda que van marcar la seva trajectòria intel·lectual i professional. Tenia vint-i-un anys quan els feixistes van guanyar la guerra. Va estudiar Filosofia i Lletres a la Universitat de Barcelona, va ser professora d'institut i als trenta anys, quan guanya el premi literari Joanot Martorell, comença la seva carrera com a escriptora. Funda, juntament amb Ricard Salvat, l'Escola d'Art Dramàtic Adrià Gual. Va establir vincles amb escriptors de la talla de Salvador Espriu i Joan Vidal Alcover —aquest últim es convertí en el seu company de vida. Va deixar la docència per dedicar-se plenament a l'activisme cultural, a l'escriptura literària i, més tard, a la política, com a regidora de cultura. La seva influència en la generació dels setanta —Terenci Moix, Jaume Fuster, Montserrat Roig o Maria Antònia Oliver, entra d'altres— és innegable, així com el seu compromís amb la lluita feminista, visible en la publicació de llibres com *La dona a Catalunya* (1965), la participació en actes com les Jornades Catalanes de la Dona

¹ Aquesta biografia és un resum elaborat a partir del visionat del documental “Maria Aurèlia Capmany, una dona lliure”, disponible a TV3 a la carta en el marc del programa *El meu avi*.

(1976) i, en general, l'ús de la seva obra autobiogràfica com a via de canalització de les contradiccions entre la seva voluntat i les imposicions externes de la societat patriarcal. Com bé explica Maria Àngels Francés,

Tant Olga Xirinachs com M. Aurèlia Capmany duen a terme un intent d'autoafirmació envers el context literari i intel·lectual del moment, i en els seus papers privats lluiten per obrir una nova manera d'acabar l'escriptura autobiogràfica, que les allibere de la ideologia del model tradicional i del jo essencialista que l'ha formada. En parlar des de la seua posició marginal, es resisteixen a participar en les ficcions que ocupen el centre de la cultura (incloent-hi les d'home i dona) (Francés, 2008: 67-68).

Quant al dietari en qüestió, *Batecs de vida*, cal tenir present que és el resultat del treball final del Grau de Llengua i Literatura Catalanes del Departament de Filologia Catalana de la Universitat Rovira i Virgili de Marina Mallafrè, publicat per l'editorial tarragonina Lo Diable Gros el 2018. Montserrat Corretger explica, en el "Pròleg", com els manuscrits amb els quals es va trobar Marina Mallafrè estaven en unes condicions gairebé pèssimes: es tractava de fotocòpies de mala qualitat d'un original ja gargotejat, mutilades en alguns marges, fetes en papers reciclats, reaprofitats fins al límit del palimpsest, que transformaren la lectura feliç del diari en sessions de paleografia i reconstrucció arqueològica (Corretger a Capmany, 2018: 13). És interessant apropar als alumnes aquesta tasca elaborada per una jove estudiant de grau que edità el diari quan ella mateixa tenia vint-i-pocs anys. D'aquesta manera, podem despertar en els alumnes noves vocacions professionals i demostrar-los com aquestes es poden acomplir en un futur mínimament proper.

Batecs de vida és un diari inèdit que Maria Aurèlia Capmany va escriure entre els anys 1937 i 1939 i, per tant, en plena adolescència i en plena guerra civil. Les entrades del diari mostren la Barcelona de la rereguarda i ens ajuden a conèixer una mica més sobre Capmany: "com se sentia una noia en plena guerra civil, què suposava l'abandó de l'Institut-Escola, on havia estudiat durant cinc anys, l'amor fugaç, els amics al front, els conflictes familiars, les aspiracions, les confessions afectives i ideològiques" (Mallafrè a Capmany, 2018: 21). El diari és interessant com a material didàctic perquè està escrit per una jove adolescent que pot connectar amb els alumnes en l'essencial malgrat les diferències del context històric, despertant en els joves lectors d'avui en dia una empatia cap als joves que van haver de viure la guerra; a més, tal com ens explica l'editora sobre

els criteris d'edició², l'escriptura de Capmany es mostra el més fidel possible a l'original, mostrant, així, les faltes ortogràfiques i els errors comuns de l'escriptora, fonamentals per entendre l'evolució posterior i desenvolupar amb els alumnes exercicis d'identificació d'errors, correcció i reflexió sobre la pròpia escriptura i les possibilitats de millora.

En definitiva, *Batecs de vida* és un dietari que, malgrat la seva brevetat —o precisament gràcies a aquesta— es converteix en un material didàctic idoni per una classe de literatura de batxillerat, atès que ens dona unes claus fonamentals per comprendre la personalitat filosòfica i literària de Capmany, escriptora present en el currículum de l'assignatura de Literatura Catalana, i, alhora, ens permet abordar temes de caire més general i propers a la realitat de l'alumne com poden ser l'escriptura autobiogràfica, l'estudi del context històric a través del ulls d'una adolescent, l'activisme cultural i feminista a Catalunya o les possibilitats professionals de l'estudi de la filologia, entre d'altres.

2.3. Competències i Sabers de la seqüència didàctica

La nova Llei Orgànica de l'Educació (LOMLOE) diu que el batxillerat ha de ser competencial, orientador, flexible, obert i facilitador³. És primordial elaborar unitats didàctiques que incloguin l'enfocament competencial, que és un tipus d'aprenentatge profund i funcional, en el qual allò que s'aprèn es pot utilitzar en contextos diferents, perdura al llarg del temps i permet resoldre problemes en situacions reals; en definitiva, que combina capacitats i continguts. Els tres components clau de l'enfocament competencial són: 1) gestió i comunicació de la informació, 2) resolució de problemes a partir de l'aplicació integrada dels aprenentatges i 3) judici i pensament crític.

Per una banda, les Competències clau del currículum de batxillerat són la digital, l'emprenedora, la personal, social i d'aprendre a aprendre, la ciutadana, la comunicació lingüística, la plurilingüe, la consciència i expressió culturals i la matemàtica, ciència, tecnologia i enginyeria. D'altra banda, els Sabers són els coneixements, les destreses, els

² “El projecte d'edició del diari inèdit (1937-1939) de Maria Aurèlia Capmany es basa en un criteri historicista, és a dir, estrictament relacionat amb el context social del moment pel que fa a l'estudi de l'obra de l'autora. És sincrònic, és a dir, s'ha conservat l'estat de la llengua en aquest moment i edat, els seus inicis, ja que és molt significatiu per comprendre la seva evolució posterior. En definitiva, és un criteri testimonial. Per aconseguir aquest objectiu, s'ha respectat del tot el text original; s'ha dut a terme, essencialment, una revisió ortogràfica i de puntuació que faciliti la comprensió completa del text. Pel que fa al lèxic, morfologia i sintaxi, només s'han esmenat els casos de possible ambigüitat” (Mallafre a Capmany, 2018: 51).

³ Tota la informació que segueix ha estat extreta de la següent pàgina del Departament d'Educació de la Generalitat de Catalunya: <<https://projectes.xtec.cat/nou-curriculum/batxillerat/>> [consulta: febrer de 2023].

valors i les actituds propis d'una matèria que són necessaris per a l'assoliment de les competències específiques. Les competències específiques són la síntesi entre les competències clau i els Sabers propis de cada matèria. Així, segons el Currículum actual de batxillerat (Decret 171/2022), les Competències de l'assignatura de Literatura Catalana, inscrita en la modalitat d'humanitats i ciències socials, són:

- **Competència 1.** Llegir, interpretar i valorar clàssics de la literatura catalana atenent tant les relacions internes dels elements constitutius del gènere i les seves funcions en les obres, com les relacions externes de les obres amb el seu context de producció i la seva inscripció en la tradició cultural, per eixamplar les possibilitats de gaudi de la literatura.
- **Competència 2.** Llegir de manera autònoma clàssics de la literatura catalana com a font de plaer i coneixement, compartir experiències de lectura i crear textos d'intenció literària, per construir la pròpia identitat lectora, gaudir de la dimensió social de la lectura i estimular la creativitat literària i artística.
- **Competència 3.** Establir vincles entre obres de diferents èpoques, contextos, gèneres i llenguatges artístics, reconeixent semblances i diferències en funció dels respectius contextos de producció i de la interrelació entre literatura i societat, per constatar l'existència d'universals temàtics i de vies formals recurrents al llarg de la història de la cultura.
- **Competència 4.** Consolidar un marc de referències compartides a partir del coneixement d'alguns trets dels principals moviments estètics i d'algunes de les obres literàries més rellevants del patrimoni en llengua catalana, per construir un mapa cultural en el qual inscriure les experiències literàries i culturals personals.
- **Competència 5.** Participar en la construcció d'un cànon literari que integri la perspectiva d'experiència de les dones i altres perspectives que no han estat visibilitzades, mitjançant la lectura d'obres d'escriptores i altres autors i autores marginats en llengua catalana, per desenvolupar el pensament crític pel que fa a la construcció discursiva del món i els seus imaginaris.

I els Sabers específics de la matèria són, a grans trets:

- Construcció guiada i compartida de la interpretació d'alguns clàssics de la literatura catalana ja consolidats al llarg del temps inscrits en itineraris temàtics que estableixin relacions intertextuals entre obres i fragments de diferents gèneres,

èpoques, contextos culturals i codis artístics, com també amb els respectius contextos de producció, d'acord amb uns eixos i unes estratègies concrets.

- Lectura autònoma d'obres rellevants del patrimoni universal desenvolupant unes estratègies concretes.

En resum, la seqüència didàctica haurà de basar-se en un tipus de programació competencial. Això vol dir, en primer lloc, que haurà de presentar les competències clau —enumerades anteriorment— com a punt de partida. En segon lloc, que haurà de partir de situacions d'aprenentatge, és a dir, propostes pedagògiques que permeten a l'alumnat construir un coneixement; d'aquesta manera, aconseguim que l'alumne vinculi l'aprenentatge a una realitat pròpia i, per tant, doni un significat a aquest aprenentatge. En el cas que ens ocupa, és elemental que l'estudiant pugui relacionar la necessitat d'escriure sobre l'experiència individual amb la seva realitat com a adolescent que viu en una època determinada. En tercer lloc, incloure elements del currículum —la figura i l'obra de Maria Aurèlia Capmany. En quart lloc, que haurà de presentar la possibilitat de coordinar-se amb altres docents d'altres matèries amb la finalitat d'aconseguir un aprenentatge el més transversal possible. Per últim, que haurà de ser flexible i tenir present els diferents ritmes i maneres d'aprendre dels alumnes.

2.4. Competències i objectius del Treball de Fi de Màster

En termes generals, amb aquest treball pretenc elaborar una seqüència didàctica que sigui útil per a l'estudi de la literatura a batxillerat i que obri nous camps de coneixement amb perspectiva de gènere. Al ser un treball de fi de màster, però, soc conscient que la meua proposta és, més que un producte final, l'evidència de la posada en pràctica dels coneixements adquirits durant el curs acadèmic, així com una via per treballar algunes competències i objectius particulars.

Pel que fa a les competències treballades, considero que les principals són:

1. Dissenyar i desenvolupar una unitat de programació amb materials innovadors i projectes educatius moderns que permetin adaptar el currículum a la diversitat de l'alumnat i als interessos dels estudiants, incorporant la competència digital docent de manera transversal.
2. Entendre la globalitat, la complexitat i la transcendència de l'aprenentatge, que és sempre un procés individual que un mateix ha de regular i gestionar per activar coneixements previs, adaptar-se a les noves situacions i obtenir nous sabers.

3. Planificar, organitzar i gestionar processos, informació i projectes. Tenir iniciativa i empenta per generar noves idees i propostes.
4. Dissenyar espais d'aprenentatge amb una mirada atenta cap a l'equitat, l'educació emocional i els valors, i la perspectiva de gènere basada en la igualtat de drets i oportunitat, la formació ciutadana i la construcció d'un futur sostenible.
5. Assumir la dimensió ètica de la funció docent, actuant amb responsabilitat i creant i analitzant críticament les propostes educatives procedents de la recerca i de la innovació.
6. Analitzar críticament el treball personal i cercar nous recursos per a l'aprenentatge autònom i el desenvolupament professional.
7. Buscar, analitzar, processar i emprar la informació de manera eficaç, crítica i creativa.
8. Assumir que l'exercici de la funció docent ha de revisar-se, millorar-se i adaptar-se al context actual.
9. Entendre la importància de presentar propostes innovadores en el context de l'educació secundària.
10. Comunicar-se oralment i per escrit amb correcció lingüística i amb el registre adequat al públic al qual es dirigeix el discurs.

Quant als objectius, aquests són múltiples i variats. Referits a coneixements, pretenc analitzar i assimilar els continguts del currículum de l'assignatura de Literatura Catalana per elaborar una seqüència didàctica al nivell del que s'espera de l'alumnat de batxillerat, integrar i assimilar els coneixements adquirits al llarg del màster amb relació a la didàctica de la literatura a secundària i analitzar les tasques pròpies del professorat de secundària fent-ne una anàlisi crítica i aportant idees de millora. Referits a destreses i habilitats, aspiro a relacionar i utilitzar els coneixements teòrics per una activitat pràctica de creació d'una seqüència didàctica i a investigar sobre aspectes educatius, transversals o específics de l'especialitat, per tal d'aprendre a prendre decisions com a docent i a consolidar l'adquisició de les competències professionals. Finalment, referits a actituds, valors i normes, aspiro a valorar la importància que la formació permanent tindrà en la futura pràctica professional com a docent i valorar i mostrar capacitat crítica i d'autonomia a l'hora d'ampliar coneixement, detectar problemàtiques i generar pràctiques d'innovació.

En resum, partint d'aquesta reflexió al voltant de les competències i els objectius propis del Treball de Fi de Màster, em dispenso a elaborar una seqüència didàctica dirigida als

alumnes de literatura de batxillerat que integri els coneixements sobre didàctica adquirits durant el màster, que valori la importància i la responsabilitat de l'exercici de la docència, que reflecteixi les capacitats individuals d'investigació i crítica i que mostri especial atenció cap als estudis amb perspectiva de gènere.

3. PROPOSTA DIDÀCTICA. *BATECS DE VIDA*: PARLO DE MI I DEL MÓN QUE M'ENVOLTA

3.1. Seqüència didàctica

Títol: <i>Batecs de vida</i> : parlo de mi i del món que m'envolta	Modalitat Humanitats i ciències socials
	Matèria Literatura catalana (matèria de modalitat)
	Nivell Batxillerat (segon curs)
	Professora Alba Comas
	Curs 2022-2023
	Número d'alumnes 8
Introducció i justificació Aquesta seqüència didàctica parteix de l'obra diarística de joventut <i>Batecs de vida</i> de Maria Aurèlia Capmany (edicions Lo Diable Gros, 2018). Tenint en compte que la novel·la de Capmany <i>Feliçment, jo soc una dona</i> és una de les lectures prescriptives de la Selectivitat 2023, aquesta seqüència didàctica és pertinent perquè ajudarà els alumnes a entendre la biografia, el context històric i la globalitat de l'obra de l'autora i, al mateix temps, els apropà a un gènere literari poc estudiat a les aules —el gènere autobiogràfic— que els pot donar eines per fer introspecció i emmirallar-se en les experiències viscudes per altres persones d'altres èpoques. D'altra banda, aquesta seqüència didàctica ofereix un estudi de la literatura sensible amb la perspectiva de gènere, atès que el gènere literari autobiogràfic ha estat considerat en molts casos inferior als gèneres canònics precisament perquè ha estat cultivat, en gran mesura, per dones.	
Situació de la realitat Quan pensem en la literatura pensem en els gèneres canònics: la novel·la, el teatre i la poesia. Ara bé, us heu plantejat si hi ha més gèneres o subgèneres literaris? És probable que tots vosaltres conegueu altres tipus d'expressions literàries. Hi ha un gènere en particular que s'estudia poc: el gènere autobiogràfic. De ben segur que tots vosaltres, alguna vegada, heu escrit un diari, o missatges o correus electrònics relatant coses que us han passat, sentiments i inquietuds de la vostra pròpia vida. Aquests escrits poden considerar-se literatura: molts escriptors i moltes escriptores, a part d'escriure novel·les, poemes o obres de teatre, també han escrit textos autobiogràfics per reflexionar sobre la seva pròpia	

història o sobre les seves experiències davant dels temes universals: l'amor, el pas del temps, la vida professional, la mort, etc. Durant les deu properes sessions de classe ens dedicarem a investigar sobre aquest gènere, a llegir el diari de joventut d'una escriptora que haureu d'estudiar per a la Selectivitat —Maria Aurèlia Capmany— i a comentar la importància d'aquest gènere en la història de la literatura. A més, debatrem sobre com l'estudi de caire patriarcal de la literatura ha relegat el gènere a un estadi d'inferioritat perquè ha estat cultivat, sobretot, per dones, i sobre els dilemes ètics de publicar els escrits privats d'una persona, per molt cèlebre que sigui. Finalment, potser en alguns de vosaltres es desperta la inquietud d'escriure sobre la vostra vida i les vostres emocions i trobeu en aquesta escriptura una via per canalitzar les vostres inquietuds i plasmar els records per sempre. O, potser, sentiu curiositat per llegir les obres autobiogràfiques d'escriptors o escriptores que admireu per apropar-vos a les seves experiències i trobar en les seves paraules companyia i guiatge en els moments de novetat o crisi de les vostres vides.

Àrea principal i àrees relacionades

Llengua i literatura / Digital.

Sessions 10 sessions de 55 minuts.

Sessions

Obertura

Sessió 1. Primer contacte amb el gènere autobiogràfic i l'obra *Batecs de vida*.

Desenvolupament

Sessió 2. Explicació teòrica sobre el gènere autobiogràfic amb perspectiva de gènere seguida d'una reflexió.

Sessió 3. Recerca guiada i exposició sobre la vida i l'obra de Maria Aurèlia Capmany.

Sessió 4. Llegim fragments de *Batecs de vida* i preparem una comprensió lectora.

Sessió 5. Acabem i entreguem les comprensions lectores.

Sessió 6. Responem una de les comprensions lectores dels companys.

Sessió 7. Corregim les comprensions lectores i comencem la preparació del podcast: comentari literari sobre una entrada del dietari *Batecs de vida*.

Sessió 8. Gravem el podcast: comentari literari sobre una entrada del dietari *Batecs de vida*.

Sessió 9. Escoltem i avaluem els podcasts dels companys i la nostra pròpia feina.

Tancament

Sessió 10. Fem una reflexió final de l'obra *Batecs de vida* i compartim textos autobiogràfics propis i/o aliens.

Objectius didàctics

- Apropiar els alumnes a la literatura autobiogràfica, comprendre les característiques del gènere i desmuntar els estereotips —sovint propiciats per l'estudi patriarcal de la literatura— que l'acompanyen.
- Estimular debats sobre la publicació dels textos íntims com els diaris o les correspondències.
- Situar la figura de Maria Aurèlia Capmany en el panorama cultural, literari, acadèmic i polític català del segle XX. Valorar la rellevància de les seves aportacions i relacionar-les amb el context històric i les obres d'altres escriptors i escriptores del moment.
- Comprendre el context històric de la Guerra Civil Espanyola i la postguerra i els seus efectes en les vides i les obres dels intel·lectuals de l'època.
- Practicar la comprensió lectora d'obres literàries.
- Elaborar comentaris literaris en diversos formats, tant per escrit com oralment.
- Posar en pràctica l'expressió oral en converses literàries i comentaris dels textos llegits de manera col·lectiva.
- Fomentar l'escriptura de diaris o memòries com a mitjà d'expressió de la individualitat i com a eina per dur a la pràctica l'escriptura creativa.
- Promoure el plaer estètic i el gust per la lectura.
- Impulsar la lectura autònoma i la cerca de nous textos relacionats amb els llegits a l'aula.

Competències generals i específiques

Competències generals:

1. Competència comunicativa
 - Ús i domini de la llengua, tant oralment com per escrit.
2. Competència en gestió i tractament de la informació
 - Trobar, reunir, seleccionar i analitzar informacions relacionades amb els continguts.
3. Competència digital
 - Ús d'eines digitals en tasques concretes.
4. Competència personal i interpersonal
 - Escriptura autobiogràfica com a mètode d'autoconeixement i reflexió sobre la vida pròpia.
5. Competència en el coneixement i interacció amb el món
 - Escriptura autobiogràfica com a mètode de coneixement del món i les persones que ens envolten.

Competències específiques:

- **C1.** Llegir, interpretar i valorar clàssics de la literatura catalana atenent tant les relacions internes dels **elements constitutius del gènere** i les seves funcions en les obres, com les **relacions externes de les obres amb el seu context de producció** i la seva inscripció en la tradició cultural, per eixamplar les possibilitats de gaudi de la literatura.
- **C2.** Llegir de manera autònoma clàssics de la literatura catalana com a font de plaer i coneixement, **compartir experiències de lectura i crear textos d'intenció literària**, per construir la pròpia identitat lectora, gaudir de la dimensió social de la lectura i estimular la creativitat literària i artística.
- **C3.** Establir **vincles entre obres de diferents èpoques, contextos**, gèneres i llenguatges artístics, reconeixent semblances i diferències en funció dels respectius contextos de producció i de la interrelació entre literatura i societat, per constatar l'existència d'universals temàtics i de vies formals recurrents al llarg de la història de la cultura.
- **C4.** Consolidar un marc de referències compartides a partir del coneixement d'alguns trets dels principals moviments estètics i d'algunes de les **obres literàries més rellevants del patrimoni en llengua catalana**, per construir un mapa cultural en el qual inscriure les experiències literàries i culturals personals.
- **C5.** Participar en la **construcció d'un cànon literari que integri la perspectiva d'experiència de les dones** i altres perspectives que no han estat visibilitzades, mitjançant la lectura d'obres d'escriptores i altres autors i autores marginats en llengua catalana, per desenvolupar el pensament crític pel que fa a la construcció discursiva del món i els seus imaginaris.

Metodologia i seqüència didàctica

Nº	Activitats d'ensenyança i aprenentatge	Distribució de l'alumnat	Materials i recursos	Desenvolupament	Criteris d'avaluació ⁴	Temps
1	Sessió 1. Primer contacte amb el gènere autobiogràfic i l'obra <i>Batecs de vida</i> .	Parelles.	Dossier de l'alumnat (exercici 1).	Activem coneixements previs i plantegem preguntes. Els alumnes discuteixen i consensuen respostes per a les preguntes del dossier.		25 minuts.

⁴ Vegeu l'apartat 3.5 Avaluació.

2	Sessió 1. Primer contacte amb el gènere autobiogràfic i l'obra <i>Batecs de vida</i> .	Grup sencer.	Dossier de l'alumnat (exercici 1).	Comentem amb el grup les respostes a les preguntes de l'exercici 1.	5.2.	20 minuts.
3	Sessió 1. Primer contacte amb el gènere autobiogràfic i l'obra <i>Batecs de vida</i> .	Grup sencer.	Llibre <i>Batecs de vida</i> de Maria Aurèlia Capmany i projector (presentació de la seqüència).	El docent explica els continguts de la seqüència didàctica i el desenvolupament de les properes sessions. També presenta el llibre <i>Batecs de vida</i> .		10 minuts.
4	Sessió 2. Explicació teòrica sobre el gènere autobiogràfic amb perspectiva de gènere ⁵ seguida d'una reflexió.	Grup sencer / individual.	Dossier de l'alumnat (exercici 2).	El docent explica alguns apunts teòrics sobre el gènere autobiogràfic i l'estigmatització per qüestions de gènere i els alumnes prenen apunts.		35 minuts.
5	Sessió 2. Explicació teòrica sobre el gènere autobiogràfic amb perspectiva de gènere seguida d'una reflexió.	Parelles.	Dossier de l'alumnat (exercici 3).	L'alumnat respon les preguntes sobre la teoria explicada i l'interès literari del gènere autobiogràfic.		10 minuts.
6	Sessió 2. Explicació teòrica sobre el gènere autobiogràfic amb perspectiva de gènere seguida d'una reflexió.	Grup sencer.	Dossier de l'alumnat (exercici 3).	Compartim les respostes de l'exercici 3 amb el grup.	5.1. 5.2.	10 minuts.

⁵ En el detall de les sessions explico que una altra manera de treballar la part teòrica podria ser amb l'aplicació *Edpuzzle* o amb una presentació de diapositives amb l'àudio del docent inclòs. He decidit conservar l'explicació teòrica a l'aula per mantenir en un espai de la seqüència didàctica un moment d'escolta activa per part de l'alumne i de pràctica sobre com prendre apunts, així com una valoració de la presencialitat i de la interacció alumne-docent, tenint en compte que gran part dels alumnes d'aquesta assignatura aniran a la universitat el curs següent i necessiten eines per encarar una classe magistral en la qual han de prendre apunts mentre el docent explica. Malgrat tot, és important que el docent domini la competència digital per buscar alternatives a la classe magistral si ho considera oportú.

7	Sessió 3. Recerca guiada i exposició sobre la vida i l'obra de Maria Aurèlia Capmany.	Individual.	Dossier de l'alumnat (exercici 4) i accés a internet.	Cada alumne s'encarrega de buscar informació sobre algun aspecte de la vida i l'obra de Maria Aurèlia Capmany.		20 minuts.
8	Sessió 3. Recerca guiada i exposició sobre la vida i l'obra de Maria Aurèlia Capmany.	Grup sencer.	Dossier de l'alumnat (exercici 4).	Els alumnes exposen al grup la seva recerca perquè els companys prenguin apunts i completin la informació.	4.1. 5.1.	35 minuts.
9	Sessió 4. Llegim fragments de <i>Batecs de vida</i> i preparem una comprensió lectora.	Parelles	Dossier de l'alumnat (exercici 5.1).	Inici de l'activitat de comprensió lectora: els alumnes seleccionen el text que treballaran i en fan una lectura silenciosa i conscient.		15 minuts.
10	Sessió 4. Llegim fragments de <i>Batecs de vida</i> i preparem una comprensió lectora.	Parelles.	Dossier de l'alumnat (exercici 5.1).	Els alumnes preparen una comprensió lectora seguint les indicacions del dossier d'activitats.		40 minuts.
11	Sessió 5. Acabem i entreguem les comprensions lectores.	Parelles.	Dossier de l'alumnat (exercici 5.1).	Els alumnes acaben la comprensió lectora i l'entreguen al final de l'hora perquè el docent pugui imprimir-les per a la propera sessió.		55 minuts.
12	Sessió 6. Responem una de les comprensions lectores dels companys.	Individual.	Comprensions lectores impreses (una per alumne) (exercici 5.2.).	Imprimir dues còpies de cada comprensió lectora. Cada alumne rep una comprensió lectora (qualsevol menys la que va preparar).	1.1. 2.1.	55 minuts.
13	Sessió 7. Corregim les comprensions lectores i comencem la preparació del	Parelles	Comprensions lectores del dia	Amb l'ajuda d'una rúbrica, els alumnes corregeixen les comprensions lectores que		30 minuts.

	podcast: comentari literari sobre una entrada del dietari <i>Batecs de vida</i> .		anterior (exercici 5.3)	havien preparat i que van ser respostes a la sessió anterior.		
14	Sessió 7. Corregim les comprensions lectores i comencem la preparació del podcast: comentari literari sobre una entrada del dietari <i>Batecs de vida</i> .	Parelles.	Dossier de l'alumnat (exercici 6.1).	Els alumnes treballen una entrada del diari <i>Batecs de vida</i> seguint la pauta d'un comentari literari del dossier d'activitats.	1.1.	25 minuts.
15	Sessió 8. Gravem el podcast: comentari literari sobre una entrada del dietari <i>Batecs de vida</i> .	Parelles.	Dossier de l'alumnat (exercici 6.2) i dispositiu per gravar la veu i editar un document d'àudio.	Els alumnes organitzen la gravació del podcast amb l'ajuda de la rúbriques amb els ítems que valorarem en l'avaluació. Utilitzen els dispositiu mòbils i el programa d'edició Audacity per gravar i editar.	2.3	55 minuts.
16	Sessió 9. Escoltem i avaluem els podcasts dels companys i la nostra pròpia feina.	Grup sencer / parelles.	Reproductor d'àudio i rúbriques impreses.	Coavaluació. Cada parella té 3 rúbriques impreses i avaluarà els podcasts dels companys.	1.1. 2.3	30 minuts.
17	Sessió 9. Escoltem i avaluem els podcasts dels companys i la nostra pròpia feina.	Individual.	Dossier de l'alumnat (exercici 6.3).	Autoavaluació. Els alumnes valoren la seva metodologia de treball.	1.1. 2.3	20 minuts.

18	Sessió 9. Escoltem i avaluem els podcasts dels companys i la nostra pròpia feina.	Grup sencer.	Dossier de l'alumnat (exercici 8).	Preparem la propera sessió: els alumnes hauran de dur un text autobiogràfic propi i/o aliè i comentar-lo. Cal llegir bé les instruccions del dossier.		5 minuts.
19	Sessió 10. Fem una reflexió final de l'obra <i>Batecs de vida</i> i compartim textos autobiogràfics propis i/o aliens.	Grup sencer.	Dossier de l'alumnat (exercici 7).	Llegim dos fragments de <i>Batecs de vida</i> a mode de cloenda i els comentem seguint la pauta del dossier d'activitats.	5.2.	20 minuts.
20	Sessió 10. Fem una reflexió final de l'obra <i>Batecs de vida</i> i compartim textos autobiogràfics propis i/o aliens.	Grup sencer.	Dossier de l'alumnat (exercici 8).	Cada alumne comparteix el fragment autobiogràfic escollit i el comenta. Impulsem la creació d'una conversa literària al voltant dels textos on quedin reflectits els continguts treballats durant la seqüència didàctica.	2.1. 2.2.	35 minuts.

3.2. Detall de les sessions

La seqüència didàctica consta de 10 sessions, esmentades en l'apartat anterior a la taula amb la seqüenciació temporal. A continuació, s'exposa amb detall el desenvolupament de les sessions.

Sessió 1. Primer contacte amb el gènere autobiogràfic i l'obra Batecs de vida

La sessió 1 és la sessió d'introducció i obertura al tema general de la seqüència didàctica: el gènere autobiogràfic. Fem una presentació del tema a tot el grup, llegint la situació de la realitat i explicant que aquest tema servirà com a *excusa* per introduir i entrar en contacte amb una autora que han de llegir per l'examen de Selectivitat: Maria Aurèlia Capmany. Els alumnes han de sentir-se vinculats al tema per dos motius: en primer lloc, perquè el contingut de la seqüència didàctica els prepara per a la Selectivitat, i, en segon lloc, perquè comprendran que tant la producció com la lectura de textos autobiogràfics els interpel·la. Hem de remarcar que els textos que llegirem formen part d'un diari de joventut de Capmany (*Batecs de vida*) —que va escriure justament quan va acabar l'institut i es preparava per entrar a la universitat— perquè els alumnes sentin que llegiran sobre les experiències i els sentiments d'una noia que es trobava en el mateix moment vital que es troben ells.

Entreguem a tots els alumnes una còpia del dossier de l'alumnat (Apèndix 1) i els expliquem que durant les properes sessions seguirem aquest dossier de treball. Remarquem la importància d'una bona presentació i de la realització completa de totes les activitats, atès que aquest dossier serà una de les evidències principals a l'hora d'avaluar-los.

EXERCICI 1: Què és un text autobiogràfic?

Els alumnes s'agrupen per parelles i amb aquesta activitat reflexionen sobre què saben i activen coneixements previs. La primera part de l'exercici ha de permetre la discussió oral entre les parelles. Després, els alumnes consensuen les respostes i les apunten en els seus respectius dossiers. Finalment, fem una dinàmica grupal de comentari de les respostes perquè es generi debat i s'ampliïn els coneixements previs. Com que ens trobem en una aula de 2n de batxillerat i els alumnes són prou madurs, idealment no caldria fer cap dinàmica per fomentar la participació dels alumnes, ara bé, el docent ha de moderar la conversa i assegurar-se que totes les parelles exposin les seves opinions.

Sessió 2. Explicació teòrica sobre el gènere autobiogràfic amb perspectiva de gènere seguida d'una reflexió

Amb aquesta sessió s'inicia la fase de desenvolupament de la seqüència didàctica.

EXERCICI 2: Escoltem i apuntem per aprendre.

Aquest exercici es divideix en dues parts. Durant la primera part, el docent, amb l'ajuda d'una presentació visual o dels materials que consideri oportuns, explica una sèrie d'apunts teòrics sobre el gènere autobiogràfic amb una evident perspectiva de gènere (Apèndix 2) i els alumnes prenen apunts. La segona part té l'objectiu d'animar els alumnes a revisar els apunts, organitzar-los i fer-los entenedors perquè siguin útils a l'hora de fer els exercicis i estudiar. En certa mesura, aquesta sessió és tradicional. Els objectius principals d'aquesta sessió són:

- a) Valorar les classes presencials.
- b) Valorar la possibilitat de la interacció docent-alumne durant les explicacions magistrals.
- c) Practicar l'habilitat de prendre apunts mentre el professor explica.
- d) Impulsar l'escolta activa a l'aula.
- e) Donar importància a la revisió i l'organització posterior de les notes preses a l'aula.

No obstant això, el docent pot escollir altres mètodes de presentació de la teoria, com, per exemple, crear un *Edpuzzle* o una presentació de diapositives amb àudio perquè els alumnes, de manera autònoma, s'apropin a la teoria. Amb aquests dos mètodes, a més, tant el docent com els alumnes posen en pràctica la competència digital.

EXERCICI 3: Ens posem a prova.

Després de l'explicació teòrica, els alumnes s'agrupen per parelles i responen una sèrie de preguntes amb l'ajuda dels apunts que acaben de prendre i les reflexions que la teoria els ha suscitat. Finalment, posem en comú les respostes i resollem dubtes. De nou, el docent s'encarrega que la participació dels alumnes sigui equitativa, que cap alumne monopolitzi la conversa, i dirigeix el debat perquè doni temps de comentar, en la mesura del possible, totes les respostes.

Sessió 3. Recerca guiada i exposició sobre la vida i l'obra de Maria Aurèlia Capmany

En aquesta sessió introduïm el treball individual, la capacitat de fer recerca i l'expressió oral.

EXERCICI 4: Vida i obra de Capmany: fem recerca i compartim els resultats.

Expliquem la propera activitat: cada alumne es convertirà en expert d'un tema relacionat amb la vida o l'obra de Maria Aurèlia Capmany. Després d'haver distribuït els temes —idealment, els alumnes haurien de poder presentar els temes que més els interessin i arribar a un consens, si no és així, el docent pot repartir el temes a consciència o aleatòriament—, els alumnes fan recerca amb l'ajuda d'uns enllaços que els proporcionem en el dossier de continguts i preparen una breu presentació que exposaran a la resta del grup. Aquesta activitat ha de ser breu, cal que els alumnes busquin els aspectes més rellevants del tema que els ha tocat i siguin capaços de sintetitzar-los en una presentació de màxim 5 minuts. A més, recordem que, mentre els companys exposen, els altres han d'escoltar activament i prendre apunts. D'aquesta manera, generem coneixement entre tots i compartim el contingut sobre un tema —vida i obra de Capmany— per preparar-nos per a les properes sessions.

Sessió 4. Lectura de fragments de Batecs de vida i preparació d'una comprensió lectora

EXERCICI 5: Llegim i analitzem fragments de *Batecs de vida*.

L'exercici 5 es desenvolupa entre les sessions 4, 5 i 6. Expliquem als alumnes com es desenvoluparan les sessions perquè siguin conscients del que se'ls demana en el conjunt de l'exercici. Com veurem, consta de tres parts diferenciades: 1) lectura i elaboració d'una comprensió lectora per parelles; 2) respondre individualment una de les comprensions lectores preparada per una altra parella, i 3) recuperació de la parella inicial i correcció de les dues comprensions lectores que han respòs individualment els companys.

Exercici 5.1. Preparem una comprensió lectora.

Els alumnes s'agrupen per parelles (el docent ha de procurar que les parelles vagin variant i no siguin les mateixes que en els exercicis anteriors) i seleccionen un text (si es pot arribar a un consens, millor, si no, els textos es distribueixen aleatòriament o a consciència, segons el criteri del docent). Individualment, llegeixen el text que han de treballar. Després, cada parella crea una comprensió lectora seguint les pautes del dossier d'activitats.

Sessió 5. Entrega de la comprensió lectora

Durant aquesta sessió, cada parella acaba la comprensió lectora que havia iniciat a la sessió anterior i la conclou per entregar-la al docent, que haurà d'encarregar-se de revisar i imprimir les comprensions lectores per a la sessió següent. Si és possible i hi ha temps, el docent hauria de fer la revisió a l'aula, passant parella per parella a comentar les possibles millores perquè els alumnes facin l'exercici autònom de reconeixement dels errors i de correcció.

Sessió 6. Activitat individual de comprensió lectora

Exercici 5.2. Responem una comprensió lectora.

Repartim les comprensions lectores impreses als alumnes, assegurant-nos que cap alumne rep la comprensió lectora que ha preparat. Aquesta sessió la dedicarem al treball individual en silenci per crear un clima de lectura i treball idoni, que ofereixi als alumnes la possibilitat de treballar durant una hora en silenci, enfrontant-se als reptes de manera individual i amb temps per reflexionar.

Sessió 7. Correcció de les comprensions lectores i inici del comentari literari

Exercici 5.3. Corregim la comprensió lectora.

S'agrupen les parelles de l'exercici 5.1 i reben les comprensions lectores que havien preparat respostes per alguns dels seus companys. Amb l'ajuda d'una rúbrica (Apèndix 3), corregeixen les comprensions lectores. Posteriorment, el docent haurà de revisar les correccions i donar-ne el vistiplau abans de retornar-les.

EXERCICI 6: Comentem fragments de *Batecs de vida* i gravem un podcast.

L'exercici 6 és un altre exercici que es desenvolupa en més d'una sessió, concretament, en les sessions 7, 8 i 9. Abans de començar a treballar, presentem l'exercici en la seva totalitat perquè els alumnes prenguin consciència de la magnitud i els objectius del treball. Expliquem que hauran de fer tres activitats: 1) fer el comentari literari d'un fragment de l'obra *Batecs de vida*, 2) gravar un podcast amb l'exposició oral del comentari literari, i 3) avaluar els podcasts dels companys.

Exercici 6.1. Fem un comentari literari.

Els alumnes s'agrupen parelles (el docent procura que siguin variades) i escullen un text (per consens, aleatòriament o per decisió del docent). Llegeixen el fragment amb atenció i preparen el comentari literari d'aquest amb l'ajuda d'una guia del dossier d'activitats. És important que el docent acompanyi el procés de creació del comentari literari, fent una revisió de les parts que ha de tenir i assegurant-se que els alumnes van seguint les indicacions. Al final d'aquesta sessió, el comentari literari hauria d'estar gairebé enllestit. Avisem als alumnes que durant la propera sessió gravaran el podcast; així, saben que han de dur el comentari literari preparat pel proper dia i un dispositiu per poder gravar (el mòbil).

Sessió 8. Gravació del podcast

Exercici 6.2. Gravem el podcast.

Durant aquesta sessió de treball autònom, els alumnes graven el comentari literari en un àudio amb format de podcast. És important que el docent faci una breu presentació explicant què es valorarà en el podcast: l'estructura del comentari literari, la dicció, l'entonació, el bon ús de les tecnologies, la creativitat. És fonamental que els alumnes tinguin clars els objectius de l'exercici i els criteris d'avaluació abans de començar.

Per tal que els alumnes puguin gravar el podcast, els deixarem fer ús dels dispositius mòbils personals (un per parella) perquè utilitzin l'aplicació de gravació de veu. Els podem deixar sortir fora de l'aula perquè busquin espais silenciosos on gravar sense interferències. Després de la gravació, hauran d'utilitzar el programa Auphonic (disponible per Android i iOS) per unir les pistes i editar-les: afegir música, ajustar el volum, incorporar efectes sonors... Hi ha altres programes d'edició d'àudio que els alumnes potser coneixen i volen utilitzar; poden fer-ho, però sempre amb el consentiment del docent.

Sessió 9. Avaluació dels podcasts

Exercici 6.3. Coavaluem i ens autoavaluem.

Durant aquesta sessió, escoltem els podcasts a l'aula. Cada parella avaluarà els podcasts dels companys amb la guia d'una rúbrica (Apèndix 3). Després, amb l'ajuda d'una altra rúbrica (Apèndix 3) cada parella s'autoavaluarà, reflexionant sobre les dinàmiques

conjunctes de treball i la implicació personal en la totalitat de l'exercici 6. Caldrà que les propostes d'avaluació dels alumnes siguin revisades pel docent a posteriori.

EXERCICI 8: Escrivim, llegim i compartim.

Al final d'aquesta sessió, introduïm als alumnes l'exercici 8, que, tot i fer-se al final de l'última sessió, requereix una preparació prèvia. Cada alumne haurà de pensar en un text autobiogràfic que vulgui compartir amb la resta del grup: pot ser un text escrit per ells mateixos o un fragment d'alguna obra autobiogràfica d'algun llibre. Tot i que en el dossier ho indica, és interessant que el docent recordi que si decideixen portar el fragment d'una obra, han de portar el llibre físic amb el fragment. Així, evitem que busquin qualsevol text per internet i fomentem la cerca a les biblioteques o a les llibreries de casa.

Sessió 10. Reflexió final i lectura de textos autobiogràfics

Aquesta és la sessió de tancament de la seqüència didàctica, que consta de dues parts: 1) respondre unes preguntes a tall de cloenda i 2) compartir amb el grup algun fragment autobiogràfic.

EXERCICI 7: Reflexió final.

Després de la lectura de dos fragments de l'obra *Batecs de vida*, que poden interpel·lar els alumnes, comentem entre tots seguint la pauta del dossier algunes qüestions sobre l'obra *Batecs de vida* i els textos autobiogràfics en general. Amb aquest exercici és interessant comprovar si els alumnes han après alguna cosa, si estan motivats per escriure i/o llegir textos autobiogràfics i si entenen per què és important desmentir els estereotips de gènere que acompanyen l'estudi d'aquest gènere literari.

EXERCICI 8: Escrivim, llegim i compartim.

Els alumnes comparteixen amb el grup el fragment autobiogràfic que han escollit, tot acompanyant la lectura d'un comentari que expliqui per què han escollit aquest fragment. Si algun alumne s'anima a llegir un text de creació pròpia, és fonamental que el docent s'encarregui de valorar el gest i de mantenir un clima a l'aula de respecte entre els companys.

Durant tota la sessió, el docent ha de fomentar la participació i el recull final d'unes conclusions que tanquin la seqüència.

3.3. Atenció a la diversitat

Actualment, entre els objectius principals de l'educació pública hi ha l'equitat i la creació d'un marc educatiu inclusiu. El docent ha de reconèixer la diversitat dels alumnes com un fet universal i ha de comprendre que la seva tasca va dirigida a tots els alumnes. Això implica revisar freqüentment les propostes didàctiques perquè s'adeqüin al grup en qüestió i per poder personalitzar els continguts i les activitats quan sigui necessari. Precisament aquesta necessitat de personalització fa difícil presentar un model únic d'atenció a la diversitat de la seqüència didàctica: el que necessitem és detectar, primerament, les necessitats dels alumnes per adaptar, a posteriori, els materials i els continguts.

En el marc d'aquest treball, en el grup on ha estat aplicada parcialment la seqüència didàctica hi ha una alumna amb dislèxia que necessita una adaptació en la forma dels enunciats dels exercicis i un canvi en els criteris de correcció d'expressió escrita i expressió oral. Per tal de presentar una mostra d'adaptació per respondre al requisit de personalització i atenció a la diversitat del marc educatiu actual, mostro a continuació l'adaptació d'un dels exercicis dirigida a l'alumna amb dislèxia. Aquesta mostra no és —ni molt menys— l'única opció d'adaptació dels materials d'aquesta seqüència didàctica; com ja he dit, és important que el docent faci una revisió constant dels materials i dels continguts per adaptar-los al grup i als alumnes en particular.

A continuació, la mostra d'adaptació formal d'una activitat⁶. Veurem que, atès que aquesta alumna no necessita un Pla Individualitzat que revisi els continguts, les modificacions només afecten la forma dels materials, sense modificar la quantitat o la dificultat dels continguts que s'han de treballar. L'adaptació es basa, principalment, a fer els enunciats més clars i entenedors per l'alumna, que sovint confon les lletres i les paraules o presenta dificultats a l'hora de comprendre textos escrits: fem la lletra més gran, marquem les paraules importants i, sobretot, durant el treball a l'aula, en assegurem *in situ* que l'alumna hagi entès què i com ha de treballar, amb preguntes informals de verificació que no signifiquin a l'alumna davant de tot el grup.

⁶ Per consultar l'original, vegeu Apèndix 1 a l'apartat 6.1.

EXERCICI 6. Comentem fragments de *Batecs de vida* i gravem un podcast.**Exercici 6.1. Fem un comentari literari.**

Per parelles, treballareu un dels textos de l'obra *Batecs de vida* que trobareu a continuació. La vostra feina consisteix a:

1. Fer UN comentari literari pautat de l'entrada del diari que us ha tocat.
2. Crear un episodi d'un podcast on expliqueu el vostre comentari literari.

ESTRUCTURA D'UN COMENTARI DE TEXT	
Lectura atenta del text i comprensió global	
Contextualització del fragment	- Autora - Obra - Moviment literari - Context històric - Gènere.
Anàlisi dels continguts	- Què ens explica el text? - Temes - Idees principals - Personatges / història
Anàlisi de la forma (en relació amb els continguts)	- Com ens ho explica el text? - Títols - Paràgrafs - Espais - Narrador
Conclusions	- Opinió reflexionada sobre la importància del fragment en el seu context literari i en la història de la literatura catalana.

Segueix aquests passos per escriure el comentari literari:

1. Fes un esquema de les parts del comentari i de l'organització de la informació.
2. Redacció.
3. Correcció: pots demanar al professor que el corregeixi prèviament a l'entrega o, si has fet una versió en ordinador, passar el text pel corrector de <https://www.softcatala.org/>.

3.4. Avaluació

Els mètodes d'avaluació recullen les dues característiques bàsiques que presenta Neus Sanmartí en el seu estudi *Avaluar és aprendre*, que són: 1) l'avaluació ha de ser formativa o formadora per tal que els alumnes puguin regular els aprenentatges a través de la identificació dels encerts i els errors i de l'aplicació de propostes de millora, i 2) ha de servir per acreditar uns aprenentatges per orientar l'alumnat en la seva continuïtat formativa (Sanmartí, 2020: 5). Així doncs, el mode d'avaluació en la seqüència didàctica s'ajustarà a les indicacions del nou currículum i, per tant, s'avaluarà per tal que l'alumnat desenvolupi la capacitat d'autoregular-se, es facilitarà la personalització dels aprenentatges, es valoraran els avenços individuals i les evidències en les activitats, es posarà l'atenció en el procés i no només en els resultats, s'utilitzaran diverses estratègies i instruments d'avaluació⁷ i s'avaluarà a partir de tasques i activitats productives, contextualitzades i de nivells cognitius complexos. Els criteris d'avaluació en les sessions són els que marca el Departament d'Educació de la Generalitat en el currículum de Literatura Catalana:

Criteri d'avaluació	Evidència
1.1. Explicar i argumentar la interpretació de les obres llegides a partir de l'anàlisi de les relacions internes dels seus elements constitutius amb el sentit de l'obra i de les relacions externes del text amb el context sociohistòric i amb la tradició literària, utilitzant un metallenguatge específic i incorporant judicis de valor vinculats a l'apreciació estètica de les obres.	Producció de comentaris literaris.
2.1. Elaborar una interpretació personal a partir de la lectura autònoma d'obres rellevants de la literatura universal, atenent aspectes temàtics, de gènere i subgènere, elements de l'estructura i l'estil, i valors ètics i estètics de les obres, i establint vincles argumentats amb altres obres i altres experiències artístiques i culturals.	Formulació d'opinions sobre els fragments llegits amb criteri i arguments sòlids.
2.2. Accedir a diverses manifestacions de la cultura literària en el marc d'un itinerari lector personal que enriqueixi, de manera conscient i sistemàtica, la identitat lectora pròpia, i compartir les experiències de lectura pròpies amb l'ajuda d'un metallenguatge específic.	Selecció autònoma de fragments d'obres autobiogràfiques i comentar-los amb criteri.
2.3. Crear textos personals o col·lectius amb intenció literària i consciència d'estil, en diferents suports i amb l'ajuda d'altres llenguatges artístics i audiovisuals, a partir de la	Gravació d'un podcast amb un comentari literari sobre un

⁷ Vegeu Apèndix 3 a l'apartat 6.3.

lectura d'obres o fragments significatius en què es facin servir les convencions formals dels diversos gèneres i estils literaris.	fragment de l'obra <i>Batecs de vida</i> . Redacció voluntària d'un text autobiogràfic.
4.1. Elaborar de manera individual o col·lectiva una exposició multimodal que situï els textos llegits al seu horitzó historicocultural, i que ofereixi una panoràmica de conjunt sobre moviments artístics i obres rellevants de la literatura catalana.	Exposicions a l'aula sobre la vida i l'obra de Maria Aurèlia Capmany.
5.1. Elaborar un projecte de recerca sobre autores de rellevància o autors marginats en llengua catalana per motius socials, polítics, religiosos, sexuals i d'altres, o sobre qüestions temàtiques o formals que aportin una mirada diversa i crítica de la construcció dels imaginaris que proposa la tradició literària.	Recerca crítica sobre la vida i l'obra de Maria Aurèlia Capmany.
5.2. Elaborar comentaris crítics de textos, orals o escrits, i participar en debats o taules rodones sobre lectures en què s'incorpori la perspectiva de gènere, i qualsevol altre discurs predominant en la nostra societat que representi opressió sobre qualsevol minoria.	Comentaris crítics sobre els textos llegits i els temes tractats a l'aula.

3.5. Aplicació a l'aula

Aquesta seqüència didàctica ha sigut aplicada parcialment a l'escola on treballo. Es tracta d'una escola concertada-privada: l'escola Garbí Pere Vergés de Badalona. Les assignatures que imparteixo són de la branca d'Humanitats (Història i Llengua i Cultura Llatines) i, per tant, no soc professora de l'assignatura de 2n de batxillerat de Literatura Catalana. Per aquest motiu, després de posar-me d'acord amb la professora de Literatura Catalana i valorar el temps de què disposava per fer les seves sessions—molt condicionat per la Selectivitat—, només he pogut aplicar una part de la seqüència didàctica. No obstant això, la dinàmica de les sessions aplicades m'ha ajudat a fer una anàlisi global de com podria haver funcionat tota la seqüència didàctica en aquest grup en particular i fer un balanç general amb unes propostes de millora concretes.

És fonamental entendre les condicions de feina —tant de l'escola com del grup en particular— per prendre consciència de les facilitats o les dificultats que et pots trobar a l'hora d'impartir una assignatura. Qualsevol docent sabrà que la meua experiència a l'aplicar la seqüència didàctica en aquest grup no és universal i que les casuístiques de cada centre i de cada grup marcaran en gran mesura el desenvolupament de les sessions.

L'escola Garbí Pere Vergés es troba a la urbanització del Mas Ram, a Badalona, i els alumnes que hi estudien acostumen a venir de famílies d'alt nivell socioeconòmic. Tant l'escola com els alumnes disposen de recursos materials que faciliten l'ús dels dispositius digitals a l'aula. A més, el grup de Literatura Catalana és un grup format per vuit alumnes, que són també les alumnes de Llengua i Cultura Llatina i que, per tant, conec prou bé. Es tracta d'un grup poc motivat amb l'estudi de la literatura, però responsable i aplicat amb els estudis perquè tenen molt clara la nota que necessiten per anar a la universitat; per tant, hi ha una visió utilitarista de l'estudi que impedeix, de vegades, que gaudeixin de la matèria i vulguin aprendre pel simple fet d'aprendre. Aquest és un dels reptes principals que presenta el grup: aconseguir un tema i uns textos que les motivin i les animin a llegir i escriure per plaer i voluntat de creixement personal, oblidant els objectius de la nota final.

Així doncs, s'han fet a l'aula dues sessions de 1h30 (1 i 3) i dos exercicis del dossier de l'alumnat (1 i 4):

Sessió 1: he explicat a les alumnes en què consisteix la seqüència didàctica i he rebut les seves opinions sobre l'interès del tema. Hem fet l'**exercici 1** per identificar els coneixements previs de les alumnes sobre el tema. Hem començat l'**exercici 4**, que consistia a distribuir uns temes sobre la vida i l'obra de Capmany a cada alumna perquè fessin recerca i exposessin els resultats al grup: hem explicat l'exercici i distribuït els temes.

Sessió 2: hem continuat amb l'**exercici 4**. Les alumnes han acabat la recerca, preparat unes presentacions senzilles i exposat els seus temes en 3-5 minuts, aproximadament.

3.6. Autoavaluació: balanç i propostes de millora

Després d'haver fet la prova de les dues sessions en la realitat d'una aula de Literatura Catalana i d'haver pogut fer hipòtesis, a partir d'aquesta prova, sobre com hauria funcionat l'aplicació de la seqüència en la seva totalitat, presento una mostra d'autoavaluació docent i una reflexió sobre els aspectes a millorar, que poden ser tinguts en compte per futurs usos de la seqüència. Per a les propostes de millora, em baso en les meves impressions i les meves anàlisis, en els comentaris rebuts per part de les alumnes i en els consells de la professora de Literatura Catalana, que compta amb una experiència de 30 anys com a docent.

AUTOAVALUACIÓ DE LA PRÀCTICA DOCENT					
(1: mai; 2: poques vegades; 3: gairebé sempre; 4: sempre)					
1. Planificació					
		1	2	3	4
1	Realitzo la programació de la meva activitat educativa tenint com a referència el Projecte Curricular d'Etapa				X
2	Plantejo els meus objectius didàctics de forma que expressin clarament les competències que el meu alumnat ha d'aconseguir				X
3	Selecciono i seqüencio els continguts en una distribució i una progressió adequada a les característiques de cada grup d'alumnes.				X
4	Adopto estratègies i programo activitats en funció dels objectius, dels diferents tipus de continguts i de les característiques dels alumnes.				X
5	Planifico les classes de manera flexible, preparant activitats i recursos ajustats el més possible a les necessitats i interessos dels alumnes.				X
6	Estableixo, de manera explícita, els criteris, procediments i instruments d'avaluació i autoavaluació.				X
7	Planifico la meva activitat educativa de forma coordinada amb la resta del professorat.			X	
2. Realització					
Motivació inicial dels alumnes					
		1	2	3	4
1	Presento i proposo un pla de treball, explicant-ne la seva finalitat, abans de cada unitat.				X
2	Plantejo situacions introductòries prèvies al tema que es tractarà.				X
Motivació al llarg de tot el procés					
		1	2	3	4
3	Mantinc l'interès de l'alumnat partint de les seves experiències en un llenguatge clar i adaptat.				X
4	Comunico la finalitat dels aprenentatges, la seva importància, funcionalitat, aplicació real.				X
5	Dono informació dels progressos aconseguits, així com de les dificultats trobades.			X	
Presentació dels continguts					
		1	2	3	4
6	Relaciono els continguts i activitats amb els interessos i coneixements dels meus alumnes.			X	
7	Estructuro i organitzo els continguts donant una visió general de cada tema (índex, mapes conceptuals, esquemes, etc.).			X	

8	Facilito l'adquisició de nous continguts intercalant preguntes que aclareixin el tema, sintetitzant, exemplificant, etc.				X
Activitats d'aula					
		1	2	3	4
9	Plantejo activitats variades (de presentació-motivació, desenvolupament, síntesi, recuperació-ampliació), que assegurin l'adquisició de les habilitats i tècniques bàsiques.				X
10	En les activitats que proposo existeix un equilibri entre les individuals i els treballs en parelles o grups.			X	
Recursos i organització de l'aula					
		1	2	3	4
11	Distribueixo el temps adequadament (temps per a l'exposició teòrica, així com per a les activitats que els alumnes realitzen a classe)			X	
12	Adopto diferents agrupaments en funció de la tasca a realitzar, controlant sempre que el clima de treball sigui adequat.			X	
13	Utilitzo recursos didàctics variats (audiovisuals, informàtics, etc.) tant per a la presentació dels continguts com per a la pràctica dels alumnes.				X
Instruccions, aclariments i orientacions a les tasques dels alumnes					
		1	2	3	4
14	Comprovo que els alumnes han entès la tasca que han de realitzar: fent preguntes, fent que en verbalitzin el procés...				X
15	Facilito estratègies d'aprenentatge. Com demanar ajuda, com buscar fonts d'informació, passos per a resoldre qüestions, problemes, dono ànims, asseguro la participació de tots.				X
16	Controlo freqüentment el treball de l'alumnat: explicacions addicionals, donant pistes, donant feedback...				X
Clima de l'aula					
		1	2	3	4
17	Les relacions que estableixo amb els meus alumnes dins de l'aula són correctes, fluïdes i des d'una perspectiva no discriminatòria.				X
18	Afavoreixo que les relacions que s'estableixen entre l'alumnat siguin correctes, fluïdes, respectuoses i no discriminatòries (mitjançant els agrupaments de l'alumnat, afavorint la participació...).				X
19	Afavoreixo l'elaboració de normes de convivència amb l'aportació de tots i reaccio de forma objectiva davant de situacions de conflicte.				X
20	Fomento el respecte i la col·laboració entre els alumnes i accepto les seves suggeriments i aportacions.				X
Seguiment/control del procés d'ensenyament-aprenentatge					

		1	2	3	4
21	Reviso i corregeixo freqüentment els continguts, activitats, propostes -dins i fora de l'aula- , la seva adequació al temps, els agrupaments i els materials utilitzats.			X	
22	Proporciono informació a l'alumne sobre l'execució de les tasques i com pot millorar-les i afavoreixo processos d'autoavaluació i coavaluació.				X
23	En cas d'objectius insuficientment assolits, proposo noves activitats que facilitin la seva adquisició.			X	
24	En cas d'objectius assolits en un curt espai de temps, proposo noves activitats que facilitin un major grau d'adquisició.			X	
Atenció a la diversitat					
		1	2	3	4
25	Tinc en compte el nivell d'habilitats de l'alumnat, el seu ritme d'aprenentatge, les possibilitats d'atenció, etc., i en funció d'ells, adapto els diferents moments del procés d'ensenyament-aprenentatge (motivació, continguts, activitats, etc.)				X
26	Em coordino amb altres professionals (professorat de recolzament, Equip d'Orientació Educativa) per modificar i/ o adaptar continguts, activitats, metodologia, recursos... als diferents ritmes i possibilitats d'aprenentatge.		X		

Després de l'anàlisi de l'aplicació i de les converses amb les alumnes i la professora de Literatura Catalana, considero que el balanç de la seqüència didàctica és positiu: és una proposta realista que té uns objectius clars, que es vincula a la realitat dels alumnes i que és sensible amb els estudis amb perspectiva de gènere. Ara bé, hi ha aspectes que es poden millorar:

1. Les sessions són bastant ambicioses quant al temps: algunes sessions plantejades no és viable fer-les en 55 minuts. Per exemple, aplicant l'exercici 4 a l'aula he vist que no és possible que els alumnes facin recerca i se sentin segurs per exposar davant del grup el mateix dia. Aquesta sessió s'hauria de convertir en dues sessions: una per la recerca i una altra per les presentacions orals.
2. No es proposa cap activitat en grups de més de dues persones: tots els exercicis oscil·len entre el treball individual i el treball per parelles, amb algunes sessions de conversa amb tot el grup classe. Com que el grup al qual anava dirigida la seqüència didàctica és de pocs alumnes, fer treballs en grups més grans és

complicat, però seria interessant presentar alguna dinàmica en grups de 3 o 4 persones. Aquest canvi es podria aplicar a l'activitat de gravació d'un podcast.

3. Si fos possible introduir alguna sessió més, crec que és important afegir una sessió de correcció dels textos. La seqüència incideix molt en les fases prèvies i de realització de les tasques, però poc en les fases de revisió i correcció conscient, que també són fonamentals per a l'aprenentatge. En els exercicis de creació d'una comprensió lectora o de redacció d'un comentari literari, seria interessant dedicar sessions senceres a la revisió i correcció del text.
4. Es podria plantejar una activitat coordinada amb l'assignatura d'Història de 2n de batxillerat, que se centra sobretot en la història d'Espanya i de Catalunya. Com que en el dietari *Batecs de vida* s'hi veuen diverses reflexions sobre els bombardejos a Barcelona durant la guerra civil espanyola i les expectatives dels joves després de la guerra, és possible elaborar una dinàmica, coordinada entre les dues assignatures, de recerca i reflexió sobre el context històric de la guerra civil i el franquisme.
5. Un dels objectius principals de la seqüència didàctica era el de fomentar l'escriptura creativa, però aquest ha quedat relegat a un segon terme amb l'activitat final i *voluntària* de creació d'un text autobiogràfic. En aquest sentit, hi ha un problema manifestat directament per les alumnes: els textos autobiogràfics són textos íntims i no volen compartir-los amb la resta del grup ni amb el docent. Així és impossible valorar l'escriptura creativa o corregir els textos amb la finalitat d'aprendre. Una opció alternativa podria ser la següent: a l'activitat final, tots els alumnes han d'imaginar que són una altra persona (crear un personatge) i ficar-se en la pell d'aquest personatge per escriure un text autobiogràfic (un diari, unes cartes, unes memòries); amb aquest exercici, a més, es treballa la imaginació i l'empatia.

Si apliquéssim aquests millores la seqüència quedaria més llarga i això podria dificultar el desenvolupament de l'assignatura a 2n de batxillerat, un curs visiblement marcat per un calendari atapeït i uns objectius específics dirigits a un examen final: la Selectivitat. Mentre això no canviï, considero que, si es volen aplicar aquestes mesures, s'ha de fer una selecció dels exercicis perquè la seqüència no ocupi més de deu sessions. La selecció es pot fer en funció del grup i del que el docent cregui que funcionarà millor en el seu cas particular.

4. CONCLUSIONS

L'objectiu d'aquest treball ha estat elaborar una seqüència didàctica al voltant del diari *Batecs de vida* de Maria Aurèlia Capmany per treballar a les aules de 2n de batxillerat, en el marc de l'assignatura de Literatura Catalana, la vida i l'obra de Capmany —que és contingut del currículum de batxillerat— i el gènere literari autobiogràfic. La seqüència didàctica es titula “*Batecs de vida: parlo de mi i del món que m’envolta*” i consta d’una taula amb l’explicació completa i la seqüenciació temporal, d’un dossier d’activitats per a l’alumnat, d’uns apunts teòrics que han de guiar el docent i d’unes rúbriques que han d’ajudar els alumnes a coavaluar i autoavaluar-se.

El gènere autobiogràfic és el gran oblidat en l’estudi de la literatura a secundària i batxillerat; sempre s’aposta per les obres dels gèneres canònics i poques vegades es proposen noves perspectives de l’estudi de la literatura que interpel·lin els alumnes i que obrin camí cap a uns estudis amb perspectiva de gènere i que incloguin textos marginals. Per tant, aquesta és una de les primeres innovacions de la proposta: el treball del gènere autobiogràfic, incidint en la crítica dels estereotips que marquen l’estudi d’aquests textos i impulsant el coneixement d’autors i autores clàssics (Dante, Santa Teresa d’Àvila, Montaigne, Rousseau) i no tan clàssics (Virginia Woolf, Alejandra Pizarnik), així com de crítics i teòrics de la literatura com Philippe Lejeune.

La seqüència parteix de la línia educativa en literatura actual, que pretén formar lectors cultes i crítics que siguin capaços d’escollir, a la llarga, els textos que volen llegir. Per aquesta raó, la proposta didàctica estableix unes lectures com a punt de partida perquè els alumnes les treballin amb sentit crític i una argumentació madura. En contra de la fomentació d’una llibertat total que deixi els alumnes desemparats en l’estudi, aquesta seqüència didàctica està visiblement pautaada perquè, al final, els alumnes siguin capaços d’identificar textos autobiogràfics i compartir les seves creacions literàries o les seves lectures amb la resta del grup. És fonamental que el docent acompanyi aquest procés fent de guia i descobrint als alumnes les noves possibilitats d’aprenentatge perquè finalment arribi l’autonomia de l’alumne, assentada sobre uns bons fonaments. D’altra banda, la tria de textos s’ha fet a consciència per tal de trobar un tema i uns fragments que interpel·lin els alumnes de 2n de batxillerat. Tant la lectura com la creació de textos autobiogràfics poden acompanyar els alumnes en moments de crisi o desorientació, revelant-los que la canalització dels sentiments a través de l’escriptura és un camí viable per a l’autoconeixement i el creixement personal. El dietari *Batecs de vida* —la pedra angular

de la seqüència didàctica— és el diari d'adolescència de Capmany, que escriu quan acaba l'institut i es disposa a entrar a la universitat i que, indubtablement, està vinculat a la realitat dels alumnes de l'últim curs de batxillerat.

El mètode de treball que es proposa pretén situar el docent com a guia i els alumnes com a protagonistes del procés d'aprenentatge. És primordial entendre i valorar la feina del docent, que és qui coneix els continguts i té les eines per guiar l'aprenentatge; per això, proposo una classe magistral seguida d'una reflexió per part dels alumnes, insisteixo en la tasca del docent d'acompanyament a l'aula, de revisió de les tasques i de correcció de les entregues. Els alumnes treballen de manera individual en dues sessions per posar de relleu la importància del silenci i la reflexió en l'estudi, però també s'impulsa el treball per parelles i les converses a l'aula per valorar la rellevància de les discussions, el consens i la possibilitat de compartir el coneixement. Tots els materials són susceptibles de ser adaptats i modificats per atendre la diversitat de l'aula. A grans trets, amb les diferents activitats es treballen l'expressió oral, l'expressió escrita, la comprensió lectora, la competència digital, el pensament crític, el treball en equip, la creativitat, la sensibilitat literària, l'empatia històrica i el gust per la lectura.

Cal remarcar que la seqüència didàctica treballa directament des de la perspectiva de gènere per dues raons: 1) Maria Aurèlia Capmany és un referent del feminisme i 2) els textos autobiogràfics han estat moltes vegades menystinguts per la crítica per ser considerats una escriptura que només poden fer les dones des de la intimitat, sense valor literari ni reflexió intel·lectual. Treballar els textos autobiogràfics ens permet valorar moltes obres abandonades per l'estudi clàssic de la literatura —majoritàriament escrites per dones— i, sobretot, ens permet llegir sobre les experiències de la gent que viu *als marges* i que troben en aquest tipus d'escriptura una via de canalització de les seves preocupacions i dissidències.

Finalment, no voldria concloure sense fer menció a l'objectiu principal d'aquesta proposta didàctica, que hauria de ser —segons el meu parer— l'objectiu principal de qualsevol proposta d'estudi de la literatura a les aules de secundària i batxillerat: despertar en els alumnes el gust per la lectura perquè trobin en la literatura —l'autobiogràfica, en aquest cas— un espai de companyia i validació de les seves experiències i els seus sentiments i entenguin que no estan sols.

5. BIBLIOGRAFIA CITADA

- AMBRÒS, Alba i RAMOS, Joan Marc (2018). “Relats breus per desenvolupar la competència literària”. *Articles*, (76), 7-13.
- BORDONS, Glòria i DÍAZ-PLAJA, Anna (coord.) (2004). *Ensenyar literatura a secundària*. Barcelona: Graó.
- BOU, Enric (1993). *Paper privats. Assaig sobre les formes literàries autobiogràfiques*. Barcelona: Edicions 62.
- CAPMANY, Maria Aurèlia (2018). *Batecs de vida*. Tarragona: Lo Diable Gros.
- CARRERAS, Jordi i FERNÁNDEZ, Maria (2005). *L'escriptura del jo, una proposta d'educació intercultural i tractament de la diversitat per a l'ensenyament secundari obligatori*. Projecte de Llicència retribuïda per al Curs 1999-2000. Disponible a: <http://www.xtec.cat/sgfp/llicencies/199900/memories/fercar/fercar.pdf> [Consulta: 19/5/2023].
- CATELLI, Nora (2007). “El diario íntimo: una posición femenina”, a *En la era de la intimidad. Seguido de: El espacio autobiográfico*. Rosario: Beatriz Viterbo Editora, 45-58.
- Corporació Catalana de Mitjans Audiovisuals. “Maria Aurèlia Capmany, una dona lliure” (2004), disponible a TV3 a la carta en el marc del programa *El meu avi*. Disponible a: <https://www.ccma.cat/tv3/alacarta/el-meu-avi/maria-aurelia-capmany-una-dona-lliure/video/3463230/> [consulta: 03/04/2023].
- Currículum batxillerat Literatura Catalana segons el Decret 171/2022 (DOGC 8758). Disponible a: <https://xtec.gencat.cat/ca/curriculum/batxillerat/curriculum-171-2022/materies-de-modalitat/humanitats-i-ciencies-socials/> [Consulta: 19/5/2023].
- DOLZ, Joaquim i GAGNON, Roxane. (2010). “El género textual, una herramienta didáctica para desarrollar el lenguaje oral y escrito”. *Lenguaje*, (38), 497-527.
- FRANCÉS, M. Àngels (2008). “Des de l’ombra: les dones i l’escriptura de diaris”. *L’Espill*, (30), 61-71.
- Generalitat de Catalunya: Departament d’Educació (2023). *El nou Currículum*. Disponible a: <https://projectes.xtec.cat/nou-curriculum/> [Consulta: 19/5/2023].
- JOVER, Guadalupe (2007). *Un món per llegir*. Barcelona: Rosa Sensat (capítol 4).
- LEJEUNE, Philippe (1991). “El pacto autobiográfico”. *Suplementos Anthropos*. Barcelona: Anthropos, 47-62.
- MORENO, Amparo (2010). “Los estudiantes de educación secundaria: características y contextos de desarrollo y socialización”, a César Coll (coord.), *Desarrollo, aprendizaje y enseñanza en la educación secundaria*. Barcelona: Graó, 11-25.

- MURGADES, Josep (1974). “Sobre memòries i dietaris: intent de caracterització d’un gènere”. *Els Marges: revista de llengua i literatura*, (1), 114-118.
- SANMARTÍ, Neus (2020). *Avaluar és aprendre: l’avaluació per millorar els aprenentatges de l’alumnat en el marc del currículum per competències*. Generalitat de Catalunya. Departament d’Educació. Disponible a: <<https://educacio.gencat.cat/web/.content/home/departament/publicacions/colleccions/competencies-basiques/eso/avaluar-aprendre.pdf>> [Consulta: 19/5/2023].
- SUNYOL, Víctor (1992). *Màquines per a escriure. Recursos per a l’animació a la creativitat escrita*. Barcelona: Eumo.

6. APÈNDIXS

6.1. Apèndix 1: Dossier de l'alumnat

Batecs de vida: parlo de mi i del món que m'envolta

Dossier d'activitats

2n de Batxillerat | Literatura Catalana

Nom i cognoms _____

Professora: Alba Comas

TAULA DE CONTINGUTS

OBERTURA
EXERCICI 1: Què és un text autobiogràfic?
DESENVOLUPAMENT
EXERCICI 2: Escoltem i apuntem per aprendre.
EXERCICI 3: Ens posem a prova.
EXERCICI 4: Vida i obra de Capmany: fem recerca i compartim els resultats.
EXERCICI 5: Llegim i analitzem fragments de <i>Batecs de vida</i> .
Exercici 5.1. Preparem una comprensió lectora.
Exercici 5.2. Responem una comprensió lectora.
Exercici 5.3. Corregim la comprensió lectora.
EXERCICI 6: Comentem fragments de <i>Batecs de vida</i> i gravem un podcast.
Exercici 6.1. Fem un comentari literari.
Exercici 6.2. Gravem el podcast.
Exercici 6.3. Coavaluem i ens autoavaluem.
TANCAMENT
EXERCICI 7: Reflexió final.
EXERCICI 8: Escrivim, llegim i compartim.

OBERTURA

EXERCICI 1: Què és un text autobiogràfic?

Comencem reflexionant sobre què sabem, què no sabem i què volem aprendre. Per parelles, llegiu el fragment de l'obra *Batecs de vida* de Maria Aurèlia Capmany. Després, llegiu les preguntes, converseu sobre les possibles respostes i consensueu una resposta que haureu d'escriure en el vostre dossier.

29 de juliol

Quina vida més rara visc. A la nit els avions no ens deixen dormir, passem estones d'una emoció... Els sentim volar per sobre nostre i aleshores hi ha quelcom més fort que un mateix, sembla que el cor se'n vagi i en el seu lloc hi quedi un buit.

De dia treballo com una desesperada, és la primera vegada que treballo. En vistes enguany, el Sr. Esquerra ens ha donat feina. Avui en Pacheco ha anat a l'Ateneu mentres jo treballava i m'ha ajudat, ell dictava i jo escrivia, per què no dir-ho, he passat la tarda que no me n'he adonat. Hem parlat de coses supèrflues, però això és el de menys. Lo trist és que ara se'n va a fer de mestre a Calaf, tardaré a veure'l. No me l'imagino fent de mestre. En fi, després ens en hem anat junts. He passat una tarda curta com un sospir. Aquesta nit també vindran els avions i ja en començo a estar tipa.

a) Podríeu definir aquests subgèneres literaris?

Diari:

Correspondència:

Memòries:

b) Sabríeu definir, a grans trets, el gènere autobiogràfic?

- c) Heu llegit alguna vegada els diaris, les o memòries o les correspondències d'algun escriptor o alguna escriptora (o d'algun artista)? Si és que sí, expliqueu què heu llegit i opineu.

- d) El gènere autobiogràfic és considerat, en moltes ocasions, inferior als grans gènere literaris (novel·la, poesia i teatre). Per què creieu que deu ser, això? Feu les vostres hipòtesis.

- e) D'altra banda, l'escriptura autobiogràfica és plena d'estereotips perquè s'atribueix, sobretot, a les dones. Per això és un gènere que ens permet abordar la literatura des d'una perspectiva de gènere. Penseu alguns estereotips de gènere que podrien vincular-se a l'escriptura autobiogràfica.

Després d'haver fet les vostres reflexions, què creieu que treballarem durant les properes sessions? Què us crida l'atenció d'aquest tema? Què espereu aprendre?

Compartim les respostes amb la resta del grup i conversem.

Apunteu a continuació TRES idees que hagin sortit en la conversa amb el grup que vosaltres no havíeu apuntat i que us han semblat interessants.

1. _____
2. _____
3. _____

DESENVOLUPAMENT

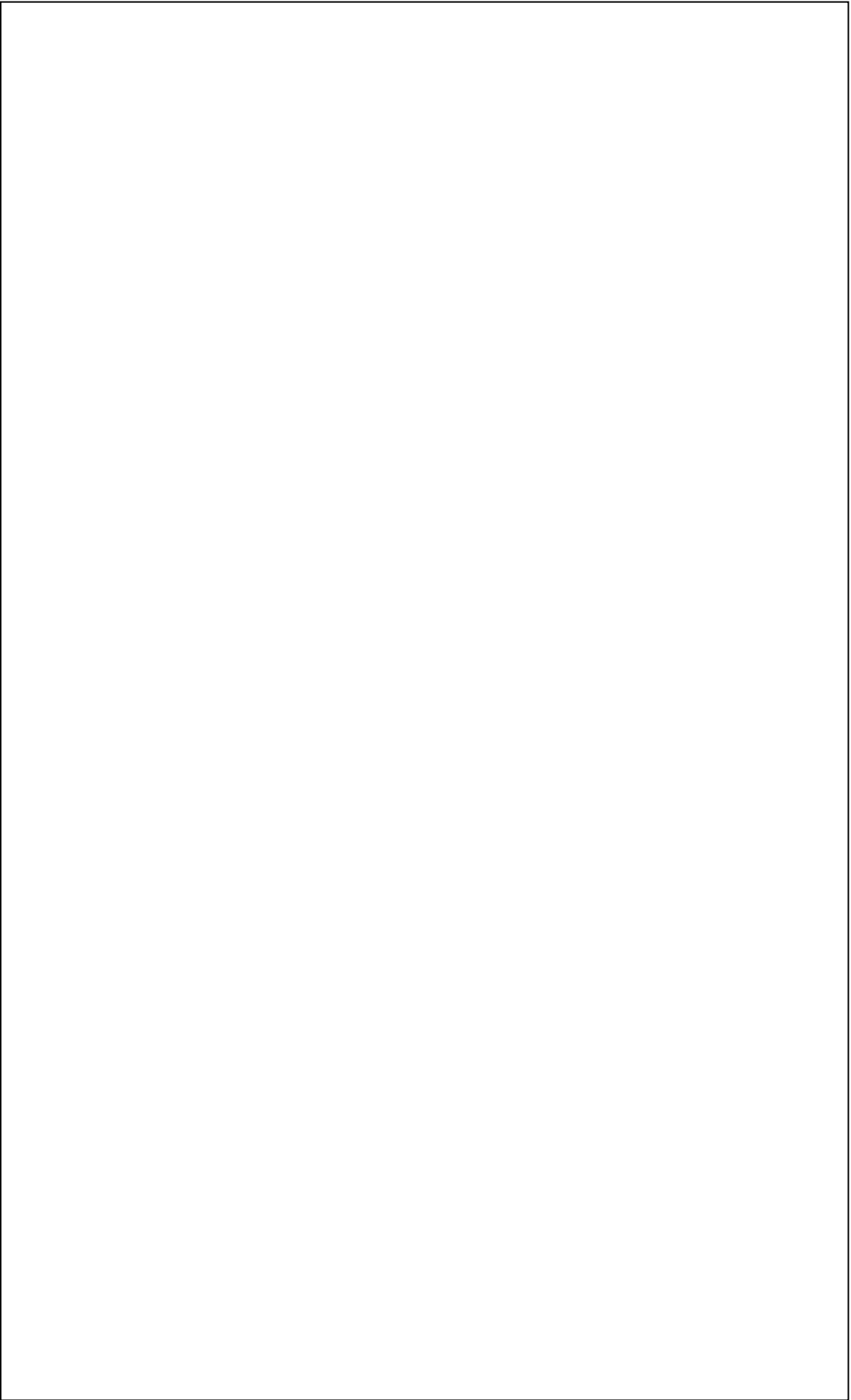
EXERCICI 2: Escoltem i apuntem per aprendre.

Escolteu l'explicació sobre el gènere autobiogràfic i preneu apunts.

Recordau: els apunts són les notes que es prenen sobre un tema simultàniament a una explicació. Els apunts han de ser clars per vosaltres i us han de servir per fer les properes activitats. Moltes vegades, els apunts passen per dues fases: 1) notes preses a l'aula 2) revisió de les notes, reorganització i *embelliment*. Feu aquests dos processos: el primer a l'aula, el segon a casa.

Fase 1 [a l'aula]: apunts simultanis a l'explicació

El gènere autobiogràfic: història general i estereotips per qüestions de gènere

Fase 2 [a casa]: lectura dels apunts, reorganització i *embelliment*

El gènere autobiogràfic: història general i estereotips per qüestions de gènere

EXERCICI 3: Ens posem a prova.

Després d'haver escoltat l'explicació teòrica, reflexioneu en parelles sobre les preguntes que teniu a continuació i consensueu-ne les respostes. Podeu ajudar-vos dels vostres apunts.

- a) Escriviu una breu història del gènere autobiogràfic en què esmenteu quins corrents culturals impulsen la seva aparició, quins són els seus antecedents literaris i quina obra es considera el text inaugural del gènere.

- b) Quin teòric de la literatura escriu sobre el gènere autobiogràfic? Quines característiques proposa que ha de tenir una obra perquè aquesta sigui considerada autobiogràfica?

c) Què és el *pacte autobiogràfic*?

d) Elaboreu una definició concreta del gènere autobiogràfic.

e) Per què l'estudi del gènere autobiogràfic (dels diaris, sobretot) està tan vinculat als estudis de la literatura amb perspectiva de gènere?

EXERCICI 4: Vida i obra de Capmany: fem recerca i compartim els resultats.

A continuació teniu 8 apartats per investigar sobre la vida i l'obra de Maria Aurèlia Capmany. Cadascú serà l'encarregat de fer recerca sobre un apartat (podem consensuar el repartiment o fer-ho a sorts) i, després, exposarà la seva recerca a la resta de companys. Perquè tothom tingui els apunts sobre tots els temes, tothom penjarà el seu document amb la informació presentada seguint les indicacions en el Fòrum del Moodle de l'assignatura.

Nº	Tema	Alumne/a
1	Biografia de Maria Aurèlia Capmany	
2	L'Institut Escola i la Universitat	
3	Context històric: Guerra Civil i dictadura	
4	Un recorregut per l'obra de Maria Aurèlia Capmany	
5	<i>Batecs de vida</i> de Maria Aurèlia Capmany	
6	<i>Feliçment, jo soc una dona</i> de Maria Aurèlia Capmany	
7	Maria Aurèlia Capmany: dona política	
8	Maria Aurèlia Capmany: símbol del feminisme i de la catalanitat	

Pautes per a la recerca i les presentacions:

1. Busquem la informació i la sintetitzem.
2. Escrivim la informació en un document Word (lletra Times New Roman o Calibri, 12, interlineat 1,5, marges justificats). Podem acompanyar el text d'algunes imatges si són pertinents. Recordeu presentar la webgrafia al final. *Aquest document el penjarem al Fòrum del Moodle perquè tothom hi tingui accés.
3. Creem una presentació amb Canva.
4. La presentació ha de durar 5 minuts (ha de ser un resum de la informació que heu trobat).

Alguns enllaços que us poden ajudar:

Documental *El meu avi. Maria Aurèlia Capmany, una dona lliure*:
<https://www.ccma.cat/tv3/alacarta/dones-que-han-fet-historia/maria-aurelia-capmany-una-dona-lliure/coleccio/1630/3463230/>

Biografia: <https://www.escriptors.cat/autors/capmanyma/biografia-maria-aurelia-capmany>

Feliçment, jo soc una dona: <https://selectivitat.io/apunt/felicment-jo-soc-una-dona-de-maria-aurelia-capmany/>

La guerra civil i el franquisme: <https://blogbuxaweb.com/category/historia-espanya-catalunya/>

Capmany i el feminisme: <https://www.elcritic.cat/noticies/5-motius-per-reivindicar-maria-aurelia-capmany-des-del-feminisme-12366>

Exercici 5: Llegim i analitzem fragments de l'obra *Batecs de vida*.**Exercici 5.1. Preparem una comprensió lectora.**

Per parelles, treballareu uns dels textos de l'obra *Batecs de vida* que trobareu a continuació. La vostra feina consisteix a:

1. Llegir amb atenció el fragment.
2. Preparar una comprensió lectora sobre el vostre fragment seguint les pautes.

Pautes per a la comprensió lectora:

Format de presentació:

- Text
- 10 preguntes
- Lletra Times New Roman o Calibri, 12, interlineat 1,5 i marges justificats.

5 preguntes obligatòries:

- Demanar el tema del text.
- Buscar sinònims de 5 mots del text (o bé presentar 5 mots i buscar el sinònim en el text).
- Explicar què volen dir dues expressions del text.
- Dir de 4 afirmacions si són vertaderes o falses.
- Expressió escrita sobre un tema vinculat al text.

5 preguntes de lliure elecció.

Exercici 5.2. Responem una comprensió lectora.

Individualment, respondreu una de les comprensions lectores que hauran preparat els vostres companys. De la mateixa manera, algú farà la vostra comprensió lectora.

Exercici 5.3. Corregim la comprensió lectora.

Ens retrobem amb el company o la companya amb qui havíem preparat la comprensió lectora (exercici 5.1) i corregim les dues comprensions lectores que hauran fet dos companys amb l'ajuda d'una rúbrica.

TEXT 1

Alumnes: _____

6 agost – divendres 37

Avui estic molt contenta. He anat a l'Ateneu i en Figueres ha vingut i m'ha portat una lletra que ens ha escrit en Pacheco. Parla de mi i diu que enyora tant les nostres ballarugues. M'ha agradat molt que pensés en mi, al veure la seva lletra estampant el meu nom m'ha il·lusionat molt. Al dir que ens enyora no he pogut estar-me de pensar que jo també formo un xic la part de les seves ensenyances. I quan hi penso, qui sap si algun dia hem coincidit el moment i els pensaments han salvat quilòmetres i s'han trobat pel camí.

Mai havia pensat que m'emocionés tant una lletra d'ell, inclús m'ha donat una mena d'orgull la desimboltura en què està escrita la carta i l'elegància i també un cert infantilisme que li és tan propi. Ens descriu no res menys que el menú, i tota la carta respira un optimisme empenedor que no defallirà mai i moltes vegades li he tingut enveja, i sempre em recordaré d'aquell dia que jo estava tan pessimista i ell m'anà demostrant amb aquella seguretat que per ell les pors són la cosa més fatal i absoluta de la vida i que jo no era tonta ni fracassada i que la vida em seria fàcil només jo proposant-m'ho.

És, en fi, un caràcter tan oposat al meu que potser per això tingui més atractiu per mi. Després la carta la devia passar a en Carrió però no l'he vist i podria endur-me-le'n a casa, no ho he fet, sabia que per la meva salut psíquica era molt millor desfer-me d'aquell sobre temptador que potser per tota eina torbadora la lletra d'ell; lleugera, deslligada, optimista. L'he deixat a la Menaiges perquè li donés si el veia, o si no que me la porti demà al matí.

[...]

Quantes cavil·lacions faria, però la realitat s'imposa. El pare es desespera perquè no faig res, s'ha de fer foc... I potser és millor. Què seria de nosaltres, els somiatruïtes, si la realitat no ens donés de tant en tant una clatellada i ens fes donar compte a temps de que per viure s'ha de tocar de peus a terra.

És veritablement indigne encendre foc i rentar els plats però és màgicament estimulante a pensaments nets i optimistes.

TEXT 2

Alumnes: _____

7 agost 37

Moltes vegades m'he desesperat del meu esperit anàrquic, res em fa respecte; les coses que respecto ho faig per amor i a voltes ni tan sols les respecto, les estimo. La meva mare l'adora, no obstant moltes vegades m'aribo a avergonyir de les meves temptacions envers ella. En tot faig igual; els professors als uns els admiro i com a tal els faig enfadar, tant poc com puc. Els altres els detesto i per tant em diverteixo fent-los irritar amb les altres coses que menys es deuria fer sentir, aquesta manera de ser s'hi manifesta. Quan escric, la meva lletra és un conflicte pels estranys, no respecto cap forma possible i, l'ortografia, oh! L'ortografia, la meva eterna enemiga; mai he pogut capir la necessitat d'una h.

En les coses sóc desendreçada, en coses tan deixada, desmemoriada. De vegades, faig unes neteges per endreçar que ho valent tot, com aviat deixo les coses apilotades amb un desordre caòtic. La mare prou em crida i es desespera, és veritat, i el que me fa més pànic és que no ho fa la casa, que és vella i bruta, em passa a tot arreu, a classe el meu calaix era un vertader mercat de Calaf (ara aquesta frase em fa pensar amb en Pacheco).

Ara he llegit dues obres en les quals es tracta de personatges més incivilitzats que jo, eren Els enfants terribles de Cocteau, i Jo d'en Bertrana.

He pensat que en desordre també es viu meravellosament, i que l'ordre és extremadament irritant, propi de la gent baixa de sostre. En fi, he procurat curar-me d'aquest mal vici, però no lluitaré més.

Visca l'anarquia!

Casolana, entenem —ni que jo, sigui dit de passada, no puc veure els de la FAI; són uns explotadors o uns místics i uns i altres em fan fàstic.

TEXT 3

Alumnes: _____

23 agost 37

Per què parlar de reivindicacions socials? Per què trencar-nos el cap amb lemes retumbants? Per què parlar de pau del món? I del sol que llueix per tothom? Si a casa hi ha guerra, guerra i guerra i de la més trista i dramàtica. Per què he de creure jo en els homes si a casa veig un home que representa la comèdia més indigna i es val dels sentiments de la mare i dels fills per dir-los-hi paraules terribles terrible en nom de Déu i de totes les coses que a nosaltres tenen quelcom de sagrat? I aquest home és el meu pare i jo el veig bracejar i fer la veu amb un toll de llàgrimes i dir amb un espinguet de sanglot. “Estic perdut, desesperat, ningú m’estima, tothom em maltracta. Soc una bèstia sí! Oh! Sí! I jo em vull morir de fàstic per fer-vos contents a tots. Apa, mateu-me, sí!” I després tota mena de crits i renecs i invocacions a tots els sants i santes del paradís. I jo sé que això és fals i jo sé que és pura comèdia, perquè és més fàcil fer el víctima que escarrassar-se per mantenir la família. Perquè totes les escenes venen d’això, de diners, diners, diners, com si en la vida fos tan necessari, com si pau i amor no fos compensador. Però no! Que la mare demana diners en l’escena. I es posa furiós. “Porta quartos! Porta quartos!” i la mare, pobra, ho aguanta i tracta de fer-lo entrar en raó a les seves paraules boges i fora de totes oposa la seva veu dolça, vertaderament tremolosa del plor que no pot ofegar i oposa raons i oposa sentiments. Però ha de callar, perquè ell puja de tot i és tan fàcil cridar, cridar. (80)

I això és trist, és horrorós, és menyspreable, perquè si no és bogeria, és maldat, si no és maldat, és mesquinesa, i tot és prou repugnant. I a mi em fa pànic, acabaré per no estimar-me’l gens, al meu pare, i potser odiar-lo un xic. Pocs records que tinc d’ell i tots tan tètrics.

Després d’aquestes escenes, m’agafa un desconsol, una poca fe en la vida i quan imagino, quants homes hi han pel món així, que per no fer un petit sacrifici són capaços de tants i tants greus treballs, com és mentir tant, que em moro de ganes d’escopir a la gent que em parli de progrés i d’humanitat i de civilització. I dir-los Bèsties, Monstres! Dic no, les bèsties s’ofendrien, que ni en el regne dels animals tenen dret a caber.

TEXT 4

Alumnes: _____

Març 19 – 38

No és per què torno a escriure en aquesta falsa llibreta. M'havia fet el ferm propòsit de no deixar-me anar en unes morbosos confidències calma, però el cert és que voldria destriar tantes coses del meu cor. A dir totes elles em fan molt aquella angoixa que abans em parlava a l'Àngel. Ell em digué que una manera de foragitar-la era dir en pura necessitat, i que no hi havia veritat vergonyosa.

Sembla que tot l'aire ens parli de primavera, sembla que aquesta escalforeta dolça del sol et faci sortir un desig de besar i ser besada. I aleshores ve un desig d'estimar i n'hi ha prou que un home en destaquí per damunt dels altres, sigui pel que sigui.

Pel seu seny, per la seva alçada, pel color dels seus ulls, pels seus llargs cabells grisos, per la calidesa trista de la seva cara, perquè sentim un ferm desig d'estimar-lo sempre, sempre, i passar per ells fatics i ajudar-lo i no abandonar-lo mai.

En Pacheco ha estat uns dies a Barcelona, va vestit de militar. S'ha fet més home, però té els mateixos ulls i encara que amagui l'onada dels seus cabells [sota] la visera de la gorra, és el mateix. Hem parlat poc. El vaig veure a l'Ateneu, i al despedir-nos vaig sentir recança de que se n'anés i vaig sentir que si el perdiem ho sentiria com si fos el meu amor, el meu germà a la vegada. A mesura que passa el temps, comprenc que, a estimar l'amor segurament podré tornar-hi, però, fermament una altra volta. Però que a en Pacheco l'estimaré sempre.

Tinc motius per estar pessimista no obstant, tinc un desig de viure. La guerra va malament; els feixistes avancen; ens bombardegen tan sovint, i jo penso com Maragall "i temo tant la mort..."

Treballlo, potser massa, estudio, penso, i tot i això potser sí que és l'únic que m'aguanta, si no m'hauria mort de melangia.

[...]

Segons les seves teories, cal que entre professor i alumne hi hagi amor, que el professor enamori, no puc dir que n'estigui enamorada, enamorada sí. I no atribueixo una culpa a qui no la té atribuïda a la primavera? Somnio tant! Em passo la vida fent projectes, no puc viure ara! M'ofego. Penso en el futur. Tonta de mi, em veig triomfant, escrivint i deixant darrere meu un estol d'admiradors. Talent, bellesa, triomf. Però a voltes no em plau el paper de tota poderosa, m'atrau més una llar amb una home enèrgic i bo amb uns fills. Altres voltes ho faig compatible. Un altre dia, en canvi, m'imagino heroïna dels més terribles drames, i ploro contemplant-me tan desgraciada en el futur, i així m'oblido que ben mirat casi tindria motius per considerar-me desgraciada ara.

Una sola esperança em mena, triomfar. Casi es pot dir que he decidit dedicar-me a fer filosofia i un cop allí, fer quelcom de nou, escriure tot això que sento dins meu, totes aquestes protestes contra tot, tota aquesta rebeldia que bull i que cal ordenar, i ésser poeta, i ésser novel·lista i escriure i viure per Catalunya, per mi. Per ésser feliç, que ara no ho sóc i vull ser-ho.

EXERCICI 6. Comentem fragments de *Batecs de vida* i gravem un podcast.**Exercici 6.1. Fem un comentari literari.**

Per parelles, treballareu un dels textos de l'obra *Batecs de vida* que trobareu a continuació.

La vostra feina consisteix a:

3. Fer un comentari literari pautat de l'entrada del diari que us ha tocat.
4. Crear un episodi d'un **podcast** on expliqueu el vostre comentari literari.

ESTRUCTURA D'UN COMENTARI DE TEXT	
Lectura atenta del text i comprensió global	
Contextualització del fragment	- Autora - Obra - Moviment literari - Context històric - Gènere.
Anàlisi dels continguts	- <i>Què ens explica el text?</i> - Temes - Idees principals - Personatges / història
Anàlisi de la forma (en relació amb els continguts)	- <i>Com ens ho explica el text?</i> - Títols - Paràgrafs - Espais - Narrador
Conclusions	- Opinió reflexionada sobre la importància del fragment en el seu context literari i en la història de la literatura catalana.

TEXT 1

Alumnes: _____

5 – juliol – 37. Dilluns

Estic tan trista avui, com més dies passen, més comprenc que la vida feliç que passava a l'Institut ha finit. A més, estic donant-me compte que allò que m'omplia de goig, que era treballar al costat d'en Pacheco i discutir i parlar de coses a voltes sense solta, no era pura camaraderia; sí, també em plau parlar amb altres companys, però ara estic adonant-me més i més que casi podríem anomenar-ho amor el que sento per ell. Voldria saber per què em fa aquesta por emprar aquesta paraula, però és que tinc por de fer un sacrilegi, es mereix sentiment tan alt. Bé és ben cert que no necessita una reciprocitat immediata, el meu amor s'alimenta d'esperances i rialles i mirades sense solta. Això no vol dir, però, que al fons, hi ha quelcom més, i ara que la vida ens separa, que passo un dia i dos sense veure'l, sento que quelcom em fa mal. Tantes coses em fan estar pessimista, però això és a part. És tan complicat, voldria parlar-ne sempre però jo sé que quedarà inconegut en el fons del meu cor.

De vegades, pensant, em faig riure a mi mateixa, poca cosa em fa posar trista, poca cosa em fa sentir-me la mestressa del món.

Diumenge vaig passar un matí deliciós; anàrem a la platja i el sol i el mar eren tan brillants. Vaig nedar com mai, vaig cansar-me, lluny de la sorra i fatigada vaig tenir la seva espatlla com apoi. Jugàrem tots i ell rient i cridant, volia fer veure que m'ofegava i després fugí nedant amb la seva braça llarga i ferma dient que m'abandonava, jo tranquil·la vaig seguir cap a la platja, sabia que un sol crit meu el faria tornar; vaig arribar sense estar gens cansada.

Després em busca bronquina, i comença tirant-me sorra molla, jo li contestava també i ara jo fugint, ara fent-lo fugir, reia a gorja plena. Un moment es feia un grup dels nostres que escoltava del Dr. Estalella, i ara ell, ara jo. Ens emparàvem amb el grup. Quan teníem el cos ple de sorra ens tiràvem a l'aigua. Un cop un esquitx de sorra m'anà al pit i s'escabollí atrevidament sota el vestit de bany, ell reia i els ulls li brillaven maliciosament i contemplava el meu moviment instintiu de creuar els braços amb una satisfacció de bon tirador; vaig llençar-me enrere a l'aigua i em cobrí.

Tan poca cosa m'omple de goig i no obstant penso en ell a tot moment i la nit és per mi un somni abans d'aclucar els ulls, i tot el que no em recorda a ell és tan poca cosa.

Ara mateix escric en el meu fillol de Lleida, en Sentís. Tinc de fer un esforç per contestar-li; ara li he agafat malícia perquè em parla de coses frívoles i poca soltes mentre en el meu cor i en el meu esperit hi ha tantes lluites.

TEXT 2

Alumnes: _____

13 juliol dimarts

Ahir vaig arribar de Can Surell, hi hem anat a passar tres dies tot el Miramar. Ha vingut el Dr. Estalella, la Ferrer i el Sr. Pla. Ha sigut meravellosament divertit. Hem passat uns dies fantàstics. Jo no pensava que poguéssim estar units tant els nois i les noies. La Fina i la Riera s'havien disposat a fer-nos la guitza, fer que la Srta. Ferrer es posés en contra nostra i que els nois se n'anessin amb elles i ens deixessin soles. Però no fou aixís al veure ells que feien tots els possibles per fer-nos la vida impossible que van acabar per no dir-los-hi a penes res. Vam ballar ballets i no les van anar a buscar cap vegada. En canvi em va venir a buscar a mi dues vegades i la Riera vol plorar de ràbia i de gelos. Per acabar-ho d'adobar a la tarda vam anar d'excursió i com que teníem torn, nosaltres no vam poder-hi anar i a l'ésser nosaltres a buscar aigua i llet a can Nadal, ens veiem arribar en Pacheco i en camí, ens van explicar com s'havien avorrit, car se'n van anar els nois per un cantó i tot el camí les van deixar soles i després d'ésser en vistes de la casa van dir "nosaltres ens en anem a torbar les de l'aigua".

En haver sopat nosaltres rentàvem els plats, l'Ullastres, la Fina, la Vallespí i jo i, en canvi, la Nitú i en Pacheco van venir a ajudar-nos a eixugar coberts i olles. Després els nois pertanyents a l'ALL, que vol dir escriptors, lluitaven i els de la SEBA, Sindicat d'Escriptors Bons Antifeixistes, vam organitzar un congrés on es van dir discursos i es van llegir poesies. Vam arribar a riure tant i tant que l'estómac ens feia mal. El Sr. Pla va fer de toro i es va fer una corrida. Vam acabar amb l'Himne de Miramar que vull escriure la lletra, car és el dia que el cantàvem amb més emoció; significava l'última vegada que el Miramar s'unia per cantar-lo. Diu:

Les nostres veus són alegres cants / que omplen de joia la nostra vida. / Som el jovent, som estudiants, som de la vida l'alegria. // La nostra tasca és lluitar / Per un Catalunya nova. / Endavant! Companys de Miramar, / som una part de tot un poble / que vol la seva llibertat. // Que sigui la nostra senyera / la gavina vestida de blau / amb el fons blau de primavera / i el cor de Miramar cridàvem: / El Miramar és [nostre] / Visca Miramar!

En el llibre d'or de Can Surell sobre les nostres firmes hi ha aquestes paraules. La festa va acabar amb un ball agafat. La Srta. Ferrer amb l'acordeon tocava valsos. Vam ballar com uns bojos, les frígides no van ballar. En Sr. Pla va fer-ho amb la Desplat. Eren ja quarts d'una, casats de riure i fer gatzara ens en vam anar a dormir. [...].

Anàvem dient adéu a Can Surell, el nostre Can Surell, sabíem que hi tornariem, però també sabíem que era l'adéu definitiu. En el tren ens ho vam prendre amb menys melancolia, dreta a la plataforma en el lloc on els dos vagons s'ajunten, fent tentines i cridant i cantant, com uns desaforats vam passar tot el viatge. Cantàrem el nostre himnes moltes vegades.

[...]

He sigut feliç, tant que amb aquest segon potser la vida no serà tan amarga. Ens hem promès no oblidar-nos mai i ajudar-nos siguem on siguem. Per la meva part, compliré la meva paraula donada.

TEXT 3

Alumnes: _____

25 agost 37

Avui, tornant dels banys, he vist a l'Àngel; és especial l'efecte que m'ha fet. Ens hem saludat, i després, quan han marxat els meus companys m'ha parlat, hem comentat la seva anada a Anvers. És especial que m'hagi impressionat bon xic veure'l, queda encara en el fons quelcom que em lliga fortament a ell. Jo em sento estranya parlant de coses que no ens interessin i canviant paraules estúpides. I sento que ell també. Al mirar-nos sembla que la boca digui una cosa i els ulls una altra, i és tan incomprendible lo que diuen els ulls.

Avui m'ha succeït el que estic segura que em succeirà sempre, allargaré la mà a un amic, un que jo crec amic, i aquest em contestarà amb una bufetada. Per què, senyor, haig de tenir aquesta tendència de sentir-me atreta per qui em vol mal.

Aquest cas ha sigut la Isidra cruelment, ben cruelment que m'ha parlat, potser les seves paraules no tenien gran importància, però el to, la contesta a les meves intencions és cruel, tant que casi m'ha fet venir llàgrimes als ulls de dolor.

Heus ací que és possible que es publiqui una revista titulada barcelonina; per la meua afició periodística em ve com l'anell al dit, i al dir-me la mare que pensaran en col·laboradores joves, vaig pensar amb la Menaiges, i li vaig dir. Avui, al tornar-hi a parlar m'ha sortit que si la revista havia de tenir un caire com cert article meu, no volia col·laborar-hi, jo li he contestat durament, directa, disposada a cremar, a ferir amb les meves paraules, potser amb la veu una mica velada i tot, aleshores ha fet marxa enrere m'ha volgut apaivagar, a prou sabia ella que el mal ja estava fet. les paraules sobre el meu article eren, eren prou fines perquè poden ésser dites impunement penetressin més al fons de mi per fer-me mal.

Ah! Sempre, sempre m'acostaré a les persones que m'han fet mal, com una atracció malèfica al sofriment. Avui tinc una rascada al cor, i demà li somriuré i li parlaré suaument dels nostres projectes, sabent que demà passarà aprofitarà la primera avinentesa per saltar-me al damunt disposada a enfonsar un xic una desesperança amb mi, i això no és sols ella. Ah! Maria Aurèlia, Maria Aurèlia, quin cor mal ritmat, quina falta de lògica en les teves accions. Prou t'hauràs de veure ensorrada per qui més estimes.

Aquesta nit tinc una desesperança... He tornat a pensar amb en Pacheco, ara que sé que és altre cop lluny, lluny, absent de tot el que pensi aquí feliç amb el seu optimisme que l'acompanya. Si jo pogués trobar algú de la bondat d'ell, del seu optimisme, del seu pensament clar, encara que un xic rudimentari. Crec que la vida em seria menys pesada. En fi, si jo el pogués trobar a Ell!

TEXT 4

Alumnes: _____

13 octubre

He llegit una novel·la, se m'han acudit una colla de pensaments, m'he ficat al llit perquè tinc fred i escric. M'he esverat dels problemes no resolts que se m'acudeixen. M'esvera no poder-los resoldre, m'esvera aquesta pena al cor, m'esvera pensar que tinc 20 anys i no he sabut plantejar-me'ls encara amb claredat. Crec que fer el planteig serà mitja solució, però no és per mi tota una pregunta, el problema sexual se'm mostra indesxifrable. Se m'acuden altres pensaments. Encara penso en les meves aspiracions i no hi ha res que conjugui en la meua vida, visc de contradiccions i raonaments inverosímils. Això em fa ser agressiva i per això sofreixo en les discussions perquè deixo trossos de carn meua en la disputa.

Avui discutia la possibilitat que té la dona de fer una obra lírica; em donen raons i són convincents de que la dona no pot ser lírica, jo aquest món interior necessito treure'l. Jo tinc afany de fama. Jo necessito dels meus escrits, de la meua vida externa!! I necessito exterioritzar els meus pensaments!!! I per això haig d'ésser menys dona? El problema és greu per mi i no té sortida.

Se m'ha apagat la llum i escric a les palpentes.

Aquest és el meu problema greu de veres, el de tota la meua vida i no té solució. Jo vull ésser una dona com les altres amb un home que estimi, amb fills, una llar, no obstant no em resigno a això, em sembla absurda una vida així, i la vida que aspiro, l'altra vida per mi sola, la d'una dona extraordinària m'esvera.

Tinc por d'ell. Tinc por de tot, de mi mateixa, dels meus somnis que no em deixen ser una dona com les altres, com Carmen que balla rumbes i que és feliç, perquè sí, perquè tot li és igual. I a mi tot m'és poc i a tot m'adhereixo i en canvi tot em fa por com el vent d'ara que udola i m'esgarrafa la pell.

Exercici 6.2. Gravem el podcast.

Un cop heu acabat el comentari literari, és hora d'explicar-lo en un podcast que compartirem amb els companys i les companyes.

Recordau:

- Un podcast és una **gravació de veu** en què es conversa sobre un tema en concret.
- El vostre podcast ha de ser formal: tingueu cura del llenguatge, el to i l'adequació del discurs al **registre acadèmic**.
- Consulteu la **rúbrica d'avaluació** per veure què i com s'avaluarà.

Exercici 6.3. Coavaluem i ens autoavaluem.

Escoltem els podcasts a classe i, amb l'ajuda d'una rúbrica, els avaluem. Després, també seguint una rúbrica, avaluem la feina i la metodologia de treball pròpies.

TANCAMENT

EXERCICI 7. Reflexió final.

Llegim aquests tres fragments i comentem entre tots.

Dissabte 27 – V – 37

Avui, aquesta nit passada, hem tingut una saragata de pronòstic. Han vingut a bombardejar 7 avions i n'han tirat a desdir, feia força pànic sentir com les explosions s'anaven acostant i tenies una sensació d'indefensa. Tenen un so de desolació, les bombes. Primer se sent el cop fort mortífer i després les runes que cruixen semblen un clam d'ira i de venjança, i succeeixen el so fort llargament, sordament. És quelcom desolador. He passat els deu minuts que han durat tan malament que m'han semblat 10 hores.

Després m'he enterat del mal que han fet, per sort no li ha tocat a cap conegut. Als Casassas els hi ha caigut al costat de casa seva, però a ells no els hi ha fet res. Si no és un pànic gran, car els hi ha entrat metralla a casa. Aquest matí he vingut poruga a l'Insti. Fa riure que tingui por després d'un bombardeig.

18 – juny – 1937

Estic trista, molt trista. Sabeu per què? He acabat el Batxillerat. Una tristesa, una amargor, sento que els millors anys de la meua vida han passat – oh! Institut Escola, t'enyoraré més. Començo a caminar incertament cap un fi que veig boirós. El camí és aspre. Prenc alè i els ulls molls, els llavis tremolosos, el sanglot que vol esclatar, el pas incert. Emrenc el camí de la vida.

10 octubre. 37

Fa tres dies que m'examino, que tinc els nervis en tensió, que vaig de la més gran felicitat al pessimisme més profund. Per si no en tinc prou amb les meves lluites interiors i amb els llibres d'història literatura i llatí. Els pirates aeris ens venen a fer visites cada dos per tres. Ahir l'alarma durà tres hores, tres hores, els llums apagats i el concert d'ametralladores, antiaeri i l'espèctec de les bombes. Tan nerviosa estic, tan plena tinc la meua vida d'un cap de dia a l'altre que ni temps tinc de pensar en mi mateixa, en ell, en tot el que l'estimo i m'agrada. Sols hi penso quan el tinc davant, al veure'l recordo que no l'he oblidat, ens veiem alguna vegada. Ahir mateix ens va venir a veure quan sortíem de la Universitat. Al parlar amb ell de coses tontes sense solta, no vaig poder per menys que enyorar aquell temps en què m'asseia a classe davant d'ell i discutíem i ens enfadàvem.

[...]

Aquests moments que visc tan terribles, sols una cosa em preocupa, viure'ls. I tot i els seus entrebancs i totes les coses desagradables no els canviaria per l'existència més feliç.

[...]

Havia d'estudiar però tinc mal de cap. De bona gana m'ajauria, m'assentaria al balancí i em posaria a pensar amb mi, amb ell, amb l'altre, que no ha vingut però ha de venir, car no seria possible que m'estimés a ell tota la vida.

Reflexionem.

Has identificat en l'obra *Batecs de vida* sentiments, preocupacions i expectatives de futur propis?

Quines diferències hi ha entre el teu context i el de Maria Aurèlia Capmany? Creus que, malgrat aquesta diferència, hi ha preocupacions i sentiments que no canvien mai?

T'agrada llegir textos autobiogràfics? Creus que poden acompanyar-te en els moments de crisi de la teva vida?

Escris algun diari? Si no ho fas, després d'aquesta unitat, t'animaries a fer-ho?

Què opines dels estereotips de gènere que atribueixen els escrits íntims o autobiogràfics a una escriptura cultivada per les dones i de menys valor? Justifica amb arguments sòlids la teva resposta.

Què opines de la publicació de textos íntims? Creus que és ètic que les editorials publiquin els diaris o les correspondències d'autors o autores cèlebres? Per què?

EXERCICI 8. Escrivim, llegim i compartim.

Per fer aquest exercici final, teniu dues opcions (podeu escollir-ne una o bé fer les dues):

- 1** Escriure un text autobiogràfic (una carta, una entrada de diari, un record) o recuperar algun fragment d'algun diari que ja tinguis escrit.
- 2** Buscar algun fragment en algun llibre autobiogràfic (diaris, correspondències, memòries) d'algun autor o alguna autora que t'agradi. Imprescindible que el llibre sigui físic (pots anar a la biblioteca).

A l'aula, per fer una reflexió final que vagi més enllà dels textos treballats de Maria Aurèlia Capmany i veure altres maneres de parlar de la vida pròpia, llegirem els textos i els comentarem.

6.2. Apèndix 2: Guia de la teoria sobre el gènere autobiogràfic per al docent

A partir d'aquesta guia, el docent pot formar-se, crear els suports visuals que consideri necessaris i ampliar la informació si ho veu oportú.

<u>Quan apareix el gènere?</u>	Humanisme, Renaixement, Segle de les Llums i Romanticisme: moments culturals que fan esclatar la individualitat i impulsen la necessitat d'escriure sobre la pròpia vida en un context històric determinat, tot establint una dialèctica entre jo i els altres .
<u>Antecedents</u>	<i>Confessions</i> de Sant Agustí (segle IV-V) <i>Vita Nuova</i> de Dante (segle XIII-XIV) <i>Vida</i> de Santa Teresa d'Àvila (segle XVI) <i>Assajos</i> de Montaigne (segle XVI)
<u>Obra inaugural</u>	<i>Confessions</i> de Jacques Rousseau (segle XVIII)
<u>Definició (problemàtica)</u>	L'estudi d'aquest gènere és complex perquè avui en dia encara manquen moltes convencions. Una condició: la referencialitat del jo dins de l'obra. Característiques del gènere segons Philippe Lejeune: 1. Narració en prosa 2. Narració retrospectiva 3. Temes sobre la vida individual i la pròpia personalitat 4. Identitat entre l'autor i el narrador 5. Identitat entre el narrador i el personatge principal Els punts 4 i 5 configuren el que Lejeune anomena el pacte autobiogràfic [que l'autor, el narrador i el personatge principal siguin la mateixa persona].
<u>Perspectiva de gènere</u>	Nora Catelli estableix una relació directa entre l'escriptura diarística i l'autoria femenina. Durant molt de temps s'ha considerat que l'escriptura de la intimitat era domini de les dones [connotacions pejoratives], mentre que l'escriptura de gèneres <i>elevats</i> era domini dels homes. Exemples de dones que han escrit diaris: Santa Teresa d'Àvila, Madame Guyon, Dame Julian de Norwich, la duquessa de New Castle, Anne Bradstreet, Estefania Recassen, Virginia Woolf o Alejandra Pizarnik, entre moltes altres.

6.3. Apèndix 3: Rúbriques d'avaluació

AVALUACIÓ DE LES COMPRENSIONS LECTORES									
Criteris avaluats	No assoliment	Puntuació: màx. 1	Assoliment satisfactori	Puntuació: màx. 1,5	Assoliment notable	Puntuació: màx. 2	Assoliment excel·lent	Puntuació: màx. 2,5	Total
Identifica	Té dificultats per reconèixer el contingut del text.		Reconeix alguns dels fets principals del text.		Reconeix tots els fets principals del text.		Reconeix tots els fets principals i secundaris del text.		
Interpreta	Interpreta amb dificultat el text: moltes coses no les entén.		Interpreta bé alguns dels continguts del text, però d'altres no els entén.		Interpreta bé però de manera superficial els continguts del text.		Interpreta bé i amb profunditat els continguts del text.		
Resumeix	Mostra dificultats per sintetitzar i parafrasejar el text a l'hora de respondre les preguntes.		En alguns moments parafraseja, però moltes vegades copia fragments literals del text.		S'expressa amb les seves pròpies paraules però de vegades li costa sintetitzar.		S'expressa amb les seves pròpies paraules i sintetitza tota la informació del text.		
Anàlisi i conclusions	Emet amb dificultat conclusions del text i en copia part literalment.		Emet conclusions del text copiant-ne parts literalment.		Emet conclusions que es poden extreure directament del text.		Emet conclusions que no estan expressades literalment en el contingut del text.		
Totals	Màxim 4		Màxim 6		Màxim 8		Màxim 10		

AVALUACIÓ DELS PODCASTS									
Criteris avaluats	No assoliment	Puntuació: màx. 0,5	Assoliment satisfactori	Puntuació: màx. 1	Assoliment notable	Puntuació: màx. 1,5	Assoliment excel·lent	Puntuació: màx. 2	Total
Coherència	Costa d'entendre l'exposició perquè la informació està desordenada. Hi ha nombroses errades.		S'entén gairebé tot el que expliquen. Hi ha alguna errada. Utilitzen pocs connectors o poc variats.		S'entén tot el que expliquen i creen un discurs ben ordenat. Utilitzen pocs connectors o poc variats.		L'exposició i el missatge s'entén completament des de l'inici fins al final. Utilitzen connectors variats.		
Fluïdesa	Costa d'entendre perquè s'aturen constantment, es perd el discurs hi ha errors abundants a la seva pronúncia. Es nota molt que lleixen.		S'expressen de forma continuada i comprensible però hi ha nombroses pauses. Es nota bastant que lleixen. Cometen alguns errors de pronúncia.		S'expressen de forma continuada i comprensible, a un bon ritme i sense llegir. Fan algunes pauses. Cometen pocs errors de pronúncia.		S'expressen amb facilitat i a un ritme, to i pronúncia que fa totalment comprensible l'exposició. Hi ha poques pauses i pocs errors.		
Correcció lingüística	Utilitzen continguts gramaticals molt senzills. Cometen moltes errades i no les corregeixen a l'instant.		Utilitzen pocs continguts gramaticals treballats i la majoria són molt senzills. Cometen errades i només en corregeixen algunes.		Utilitzen continguts gramaticals més complexos. Cometen errades i en corregeixen la majoria.		Utilitzen continguts gramaticals complexos. Cometen poques errades i les corregeixen totes.		
Estructura del comentari literari	No segueixen l'estructura pautada del comentari literari.		En l'estructura del comentari literari hi ha 2 errades o més.		En l'estructura del comentari literari hi ha 1 errada.		Segueixen a la perfecció l'estructura del comentari literari pautada.		
Creativitat i originalitat	El podcast no té cap element creatiu.		El podcast té algun element creatiu, però és poc original.		El podcast és bastant creatiu i original.		El podcast és molt creatiu i original.		
Totals	Màxim 2,5		Màxim 5		Màxim 7,5		Màxim 10		

AUTOAVALUACIÓ: COM HEM TREBALLAT EN PARELLES?									
Criteris avaluats	No assoliment	Puntuació: màx. 0,5	Assoliment satisfactori	Puntuació: màx. 1	Assoliment notable	Puntuació: màx. 1,5	Assoliment excel·lent	Puntuació: màx. 2	Total
Funcionament de la parella	Hem tingut conflictes constantment i no els hem pogut resoldre sols.		Ens hem organitzat per treballar a l'últim moment, però hem necessitat ajuda per planificar.		Ens hem organitzat bastant bé i existeix compromís per part dels dos.		Ens hem organitzat molt bé des del primer moment i existeix compromís per part dels dos.		
Implicació de les parts	Només un s'ha implicat en les tasques.		Els dos hem col·laborat, però un molt més que l'altre.		Els dos hem col·laborat, però un ha portat la iniciativa i ha fet la revisió final.		Els dos hem col·laborat en la mateixa mesura durant tot el procés del treball		
Gestió de les discussions per acordar i planificar	Hi ha hagut conflictes en els moments de prendre decisions i no ens hem posat d'acord.		Hi ha hagut conflictes a l'hora de prendre decisions i algunes vegades no ens hem arribat a posar d'acord.		Les discussions han servit per aprendre i planificar i els dos hem pogut donar la nostra opinió.		No hi ha hagut discussions encara que els dos hem pogut expressar la nostra opinió, sempre hem trobat un consens sense generar conflicte.		
Autonomia de la parella	Hem necessitat constantment l'ajuda del professor.		Els conflictes han estat solucionats pels dos però amb l'ajuda del professor.		Els conflictes han estat solucionats pels dos i el professor només ha intervingut una vegada.		Els problemes han estat solucionats dintre de la parella i el professor no ha hagut d'intervenir mai.		
Autoavaluació	No la realitzem de manera crítica i responsable o no la realitzem.		La realitzem de manera prou crítica i responsable.		La realitzem de manera bastant crítica i responsable.		La realitzem de manera bastant crítica i responsable.		
Totals	Màxim 2,5		Màxim 5		Màxim 7,5		Màxim 10		